BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 10 ŞUBAT 1984 SAYI: 268

GÖSTERMELİK SEÇİMLERLE DEMOKRASİYE DÖNÜLMEZ

"Demokrasiye Dönüş" yutturmacası altında sahneye konulan soytarılığın ikinci perdesi "Mahalli Seçimler" ile açılıyor. 6 Kasım'da seçimlere katılmaları engellenen SODEP'in ve D.Yol'un –ilaveten MSP'nin varisi olduğunu iddia eden Refah Partisi'nin– bu "seçimler"e katılıyor olmasından, başta boyalı-boyasız tüm legal basın olmak üzere, "kamuoyu oluşturan" kurum, çevre ve kişiler bir hayli hoşnut gözükmektedirler. Ve bu soytarılıkta kendilerine kerhen figüranlık rolü lütfedilen seçmen –yani ezici çoğunluğuyla çalışan yığınlardan gelen kişi– her geçen gün daha yoksullaşmanın getirdiği kederle, kendisine ekonomik açıdan hiç bir gelecek vaad etmeyen bu düzenden umutsuz, hayatını ve haklarını savunmak için son derece elzem olan demokratik hak ve özgürlükler konusunda Cunta'nın çizdiği sınırlar içinde dahi ağzını açmaktan çekinen partilerden şuna veya buna oy vermenin kendi hayatında hiç bir şey değiştirmeyeceğini gayet iyi sezerek olup bitenleri seyrediyor!

Biliyoruz, pek çokları "buna da şükür, ya sadece parlamentodaki partilerle yapılsaydı bu seçimler ve ötekilerine izin verilmeseydi daha mı iyiydi" diye düşünüyorlar. Ve böylece demokrasinin kurtulduğu imajını yayıyorlar!

Oysa Cunta işini iyi biliyor. Evet, o da bir ihtimaldi ve mahalli "seçimler"e sadece 6 Kasım'ın tayınlı ve icazetli partilerinin katılmalarına müsade edilebilirdi. Ama bir şartla: Şayet Cunta'nın has partisi MDP 6 Kasım'da ağır bir yenilgiye uğramamış ve Evrengillerin umduğu gibi seçimlerden birinci parti olarak çıkmış ve ister tek başına, ister koalisyonla hükümeti kurmuş olsaydı! Bu durumda MDP'yi, Demirel'in ve dolayısıyla D.Yol'un şerrinden korumak Cunta için elzem olurdu ve 6 Kasım sonrasına bırakılan, 6 Kasım "seçimleri"ne katılmayan partilerin ilk mahalli seçimlere de katılmasını engelleyen "yasa" tasarısı, Beşli Çete tarafından alelacele geçirilirdi. Çünkü 6 Kasım'dan önce dahi MDP'nin AP'lilerin rekabetine asla dayanması mümkün olmayan suni, çabucak çürümüş bir parti olduğu besbelliydi. Bu nedenle şayet 6 Kasım'ın sonuçları Cunta'nın beklentilerine denk düşseydi, Cunta, prestiji açısından kendi partisini kollamak için "mahalli seçimleri" de kesinlikle üç partiyle yapacaktı. Ama evdeki hesap çarşıya uymadı. MDP'nin çürüklüğü 6 Kasım'da tescil oldu. Cunta'nın da, artık hiç bir işine yaramayacağı besbelli olan MDP'yi kollamak için, kendisini hem burjuvazinin dahi çeşitli çevrelerinde, hem de "Batı"dan iyice tecrit edecek bir riske başvurmasına gerek kalmadı.

Üstelik MDP'yi birinci derecede kollayan Cunta, Özal'ı da hepten boşlamış değildi. Nitekim Özal'ın kabineyi kurmasından bu yana geçen 3 aylık süre, Cunta-Anap ikilisinin gayet iyi anlaştıkları gibi, siyasi planda iplerin Cunta'nın elinde olduğunun pek çok göstergesini taşımaktadır.

O halde Evren şimdiki partnerini niye korumuyor ve mahalli seçimlere diğerlerinin katılmasına izin vererek 6 Kasım'da tesis edilen "stabilite"yi tehtid edebilecek bir gelişme ihtimalini göze alıyor.

Cunta Özal'ın kendisine rağmen külliyetli bir oy aldığını göz önünde tutuyor ve bu oyun kısa sürede büyük kayıplara uğramayacağını biliyordu. Kaldı ki, Özal gibi Demirel ekolünden yetişmiş ve onunla her zaman kader birliği etmiş bir kimseyle çalışmayı kabul ettikten sonra, –MDP gibi kendi has ekibi artık sözkonusu olmayacağına göre– neden aynı "felsefede" olan başkalarıyla da çalışmasındı. Üstelik tek başına borusunu öttürürken "anayasa"sından tüm "kanunlar"a kadar geçirdiği hukuki mevzuatla iplerin kendi elinde olmasını garanti altına almış değil miydi? Cunta MDP'yle, dizginleri doğrudan kendi elinde tutmak, yani çift dikiş gitmek istemişti. Şimdi elindeki sağlam tek dikiş de yeterdi. Nitekim yetiyor da. Diyarbakır »

hapishanesinde mutad işkence, gözü dönmüş, insan kasabı, katil subaylar tarafından katliama dönüştürülüyor, siyasi mahkumlar hunharca katlediliyor, pekçokları ağır yaralanıyor. Güya başta sivil hükümet var, "ne oluyor, Diyarbakır Cezaevi'nde?" diye sorulduğunda, Adalet Bakanı, "olay benim dışımdadır, sıkıyönetimi ilgilendirir" diyor. Böylece katil subaylar ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlar, müstakbel katliamlar için cevaz almış oluyorlar. Ve bunun adı "demokrasiye dönüş" oluyor!?

Tüm cezaevlerinde işkence kol gezerken, mızrak kılıfa sığdırılamadığı için açığa çıkmış tek tük işkence davalarındaki sorumlular, yani işkencecilerin en acımasızları birbiri ardına Cunta'nın mahkemeleri tarafından "beraat" ettiriliyor, sonra bunun adı "demokrasiye dönüş" oluyor!?

Bütün "suçları" barışı savunmak olan kişiler, Cunta'nın engisizyon mahkemelerinde baş eğmedikleri, yüreklilikle barışı ve bu uğurda yaptıklarını savundukları için, barışı savunmanın bedeli sırf diğer aydın kesimlere ibret olsun diye uzun hapis cezalarına çarptırılıyorlar, temyizi beklemeden yeniden tutuklanıp hapse konuluyorlar ve cuntacılar emir kulu temyizden dahi çekindikleri için gerekçeli karar sanıklara bile bile tebliğ edilmiyor, ki temyiz başvurusu yapılmasın ve davanın sonu geciksin, böylece başlarında kanserden çekmekte olan onurlu bir aydın dahil, tüm barışçılar bir süre daha cezaevi ezası çeksinler!... ve bunun adı "demokrasiye dönüş" oluyor!?

Özal bürokrasinin üst kademelerine birilerini atamak istiyor, sözgelimi TRT yönetim kuruluna hükümet kontenjanından kadroları. Ama Y. Donat'ın tabiriyle "yukarısı" bunu beğenmiyor ve geri dönüyor. Ve bunun adı "demokrasiye dönüş" oluyor?!

Yönetimin kendi resmi kaynakları enflasyonun % 40 civarında olduğunu açıklıyor. Enflasyonun gerisinde kalmayacak ücret zammı politikası izlendiği defalarca ifade edilmiş olmasına rağmen Y.Hakem Kurulu % 25 ücret artışı tesbit ediyor. Türkiş'in tepesindeki sarı çete, kayıkçı döğüşündeki edalarla meseleyi Evren'e götüreceğini söylüyor. Sanki 12 Eylül darbesinin ekonomik sebebinin işçi ücretlerinin düşük tutulması olduğu bilinmiyormuş ve son 3 buçuk yılda işçiler 1/3 oranında fakirleştirilmemişler gibi. Yani 6 Kasım öncesinde işçinin ekmeğiyle nasıl oynanıyor idiyse, şimdi daha da pervasızca oynanıyor. Ama hak aramasının en temel evrensel yolları dahi yasaklandığı için işçinin eli kolu bağlanıyor. Ve bununda adı "demokrasiye dönüş" oluyor!?

Sıkıyönetimlik bir durum kalmadığını kimi burjuva sözcüleri dahi getiriyorlar. Ama Özal efendi akıl almaz bir pişkinlikle, sıkıyönetimleri devam ettirmek ve peyderpey kaldırmak, kaldırılan yerlerde de olağanüstü hal (Sanki yığınlar bakımından sıkıyönetim ile olağanüstü hal arasında fark varmış gibi) ilan etmek niyetinde olduklarını açıklıyor. Yani, benim işim ekonomiyi çekip çevirmek, ülkenin yönetimi askeriyenin –Cunta'nın– elinde kalmağa devam edecek diye açık açık itiraf ediyor. Yine bunun da adı "demokrasiye dönüş" oluyor!?

Örnekleri artırmanın gereği yok. Midesi kabul edenlere bu "demokrasiye dönüş" helâl olsun! Bizim lafımız da zaten böylelerine değil. Lafımız kitlelere, bütün bu rezillikleri kederli bir öfkeyle seyreden, Cunta'nın seçim soytarılığından hiç bir şey ummayan çalışan insanlara.

Ey işçiler, emekçiler, çalışan, çalışarak hayatını sürdürmeye çabalayan cümle insanlar!... Sadece şu Y.Hakem Kurulun'daki işçi düşmanlarınının iki dudakları arasındaki ücret zammı olayı dahi, demokratik haklara sahip olmanın, onları kullanabilmenin ne büyük bir nimet olduğunu bir kere daha kanıtladı. Şayet grev ve toplu sözleşme hakkı yasaklanmamış olsaydı, mümkün müydü sermaye sahiplerinin empoze ettikleri düşük ücret zammının yürürlüğe konulabilmesi?

Ya da düşünce, basın, toplantı ve gösteri gibi en temel demokratik özgürlükler işlerli olsaydı, kolay mıydı Diyarbakır'daki SS meşrebinden katil ruhlu subayların gözlerini kırpmadan mahkum öldürmeleri?

O halde bugün can gibi, su gibi, ekmek gibi kıymetli oldukları bir kez daha anlaşılan –çünkü canımızı da, ekmeğimizi de[illegible]rumanın yegane araçları oluy[illegible]lar– demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkmak, onları vargücümüzle savunmak ve en geniş ve kısıntısız şekilde ele geçirmek en hayati görevimiz olarak önümüzde durmaktadır. O halde önümüzdeki "mahalli seçimlerde" nasıl bir politika izlememiz gerektiğini de bu kapsam içinde ele almamız gerekir.

Hep altını çizdik, demokratik hak ve özgürlükler Cunta'nın lütfuyla, ya da kendiliğinden çekilmesiyle değil, Cunta'ya rağmen, Cunta'yı alaşağı edecek mücadeleyle koparılmak zorundadır. O halde "mahalli seçimler"de de esas hareket noktamız bu olmalı, bir başka deyişle "mahalli seçimler", Cunta'nın sonunu [illegible]kınlaştıracak doğrultuda ve etkinlikte değerlendirilmelidir.

Burjuvazinin "batı"yla iyi geçinmekten yana kimi temsilcileri, "parlamento"da temsil edilen partilerin oylarının toplamı % 50 nin altına düştüğünde, bir başka deyişle 6 Kasım'da müsadeye mazhar olmamış partiler seçmen oyunun çoğunluğunu elde ettikleri takdirde, bu "parlamento" nun "milleti" temsil niteliği kalmayacağı gerekçesiyle erken bir seçime gidilmesinin kaçınılmazlaşacağını ifade ediyorlar. Böyle bir durum vâki olduğunda erken seçimlere gidilir veya gidilmez, orası ayrı konudur. Ne ki,

bu "parlamento"daki partilerin alacağı oyların toplamının % 50' nin altına düşmesi hem Cunta'ya indirilmiş bir darbe olacaktır, çünkü seçmen Cunta'nın "parlamento"ya girmelerini istemediği partilere teveccühünü göstermekle Cunta'nın istemediği türden bir parlamentoya işaret etmiş sayılmaktadır, hem burjuvazi içindeki çelişkiler, bilhassa siyasal planda daha derinleşecek ve Cunta'nın tecrit süreci ivme kazanacaktır, hem de Cunta'yı istemediğini bir kere daha oylarıyla göstermiş olan yığınlardaki direnme potansiyelinin örgütlü hak arama mücadelesine kanalize edilmesi için şartlar daha elverişli hale gelecektir.

Madem ki –burjuvazinin kimi temsilcileri öne sürüyor dahi olsa– "parlamento" partilerinin oylarının azınlığa düşmesinin bunca yararları var, o halde bizlere düşen öteki partileri desteklemek, seçmeni onlara oy vermeye çağırmak mı olmalıdır? Elbette ki, asla! Kim ki demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi veriyor, kim ki bu mücadelenin gereğine yürekten inanmış, kim ki bu mücadele verilmeden demokratik hak ve özgürlüklerin hakedilerek, benimsenerek kazanılamayacağını biliyor, böyleleri yığınlara demokratik hak ve özgürlükler için en basit vaadlerde dahi bulunmayan, Cunta'nın çizdiği demokrasi sınırları içinde bu düzene aksesuar olmaya razı partileri, içlerinde demokrat nitelikli kişiler olsa da, demokrasi heveslerini kursaklarından çıkarmadıkları müddetçe, hangi gerekçeyle olursa olsun demokrasi mücadelesinde alternatif olarak gösteremezler, göstermemelidirler.

Hele işçi sınıfının bağımsız hattını titizlikle savunan ve daima bu doğrultuda kalmış biz proletarya devrimcileri, demokratik hak ve özgürlükler için kollarını dahi kıpırdatmadıkları gibi bugün bu uğurda en nankör şartlarda mücadele veren sosyalistleri yok sayan, ya da inkâr eden siyasetleri işçi sınıfına alternatif olarak gösteremeyiz. Bazı taktik yararları olacağı gerekçesiyle –ki 60 yıldır hep bu türden gerekçelerle proletaryayı burjuvazinin peşine takmak bazılarının geleneği haline gelmiştir– işçi sınıfının bağımsız çizgisinden taviz verilemez.

Kaldı ki bu "seçimler"in özde, 6 Kasım "seçimleri"nden pek farkı yoktur. Türkiye'deki tüm siyasi çizgilerin katılması açısından o "seçimler" nasıl antidemokratikidiyse, bu "seçimler" de özünde anti-demokratiktir. 6 Kasım'da meydanda sadece Cunta yandaşı burjuva partileri vardı, şimdi onlarla beraber Cunta'ya muhalif burjuva partileri de var. Sonuçta her iki "seçim"de de işçi sınıfının, emekçi halkın partileri yok. Yani seçim egemen sınıfların kendi aralarında yapılıyor. Ve üstelik Cunta'ya muhalif olan partiler bu muhalefetlerini demokrasiyi savunmak şeklinde somutlamıyorlar. O halde 6 Kasım'daki seçim taktiğimizin, yani mevcut partilerin hiç birine oy verilmemesinin, boş oy atılmasınının aynen geçerli olması gerekir.

Taktik 6 Kasım seçimlerinde pek tutmadı gerekçesiyle başka çareler aramak, bu çareler demokrasi mücadelesinde ilkesel temellere oturmadıkları takdirde çare olmaktan çıkarlar. "Demokrasiye dönüş"ün Cunta tarafından dikte edilen sınırlarının onaylanması anlamına gelirler. 6 Kasım'da boş oy taktiği sonuç alan bir yaygınlığa ulaşmadıysa bunun nedeni taktiğin yanlışlığı değil, bu taktiği öngören ve uygulayanların, faşizme karşı mücadelenin öngördüğü örgütlenmeden tümüyle yoksun olmaları ve pek çoğunun en yakınlarına dahi bu taktiklerini iletecek imkânlara sahip olmamalarıydı.

Örgütlenme ve imkanlaı noktasında bugün de kayda değer bir ilerleme kaydedilmiş değil. Dolayısıyla boş oy taktiğinin toplumsal etkinliğe varabilecek bir mertebeye ulaşmasını bekleyemeyiz. Ama böyle diye bugün en hayati görevimiz olan demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinin asli ilkeleriyle bağdaşmayan, belkemiksiz politikalar izleyemeyiz.

Eminiz ki pek çokları bizim bu kararlı ve ilkeli tutumumuzu "sekter" bulacaklardır. Çünkü Sodep'in seçimlere katılıyor olması samimi demokrat olanların çoğu tarafından demokrasi yolunda atılmış bir adım olarak değerlendirilmektedir. Evet, Sodep'te demokratlığından kuşku duyulmayacak kimileri bulunduğu gibi, bu partiyi objektif olarak anti-faşist safların bir unsuru sayabiliriz. Ama toplumdaki objektif konum siyasi karar verme noktasında belirleyici olmağa yetmez. Öyle olacak olsaydı, bir işçi örgütüdür diye Türk-iş'in gerici politikalarını desteklememiz gerekirdi. Bu nedenle Sodep'in desteklenmesi için, onun demokrasiden yana olduğunu, bu uğurda mücadele vereceğini açıkça ve Türkiye somutunda deklare etmesi gerekir. Yani, "ben şu, şu, şu demokratik hak ve özgürlükler olmadıkça demokrasiye dönüleceğine inanmıyorum, bu haklar uğruna mücadele edeceğim ve başa gelince de bunları gerçekleştireceğim" diye açıkça ilan etmesi lazımdır. Bu yapılmadıkça, "canım şimdi bunların sırası mı, zamanı geldiğinde bunların hepsini nasıl olsa gerçekleştirecek" gerekçesiyle Sodep avukatlığına soyunmak, demokratlığın öngördüğü ciddiyetle bağdaşmaz. Bu tür kursaklarda tutulan demokrasicilik oyunları, hem yığınların, demokratik hak ve özgürlüklere olan ihtiyaçları hakkındaki yetersiz bilinçlerinin daha da körleşmene yol açar, hem de sorumluluk noktasına geldiğinde Sodep'cilerin demokratik hak ve özgürlükler için yeterince titizlik göstermelerini –çünkü açıkça ilan edip politikalarında işlemedikleri sürece benimsemeleri de kolay olmaz– engeller. Demokrasiyi ağ-

(Devamı 14. sayfada)

"TÜRK AYDINI"NIN SEFALETİ

Son zamanlarda gazete sütunları, dergiler, meyhane ve dost sohbetlerinde "Türk" aydınının (Nedense Türkiyeli aydının ya da Türkiye aydınının değil de şimdilerde hep Türk aydınlarının 12 Eylül öncesinin "ideoloji" ve "moda" kıskaçlarından K.Evren Cuntası sayesinde ve onun nezaretinde kurtulup Türk benliğine kavuşmanın gecikmiş şevki herkesi istisnasız sarmış görünüyor!) sorumluluğu üzerinde pek çok lâf edilmekte. Pek de şaşılacak bir şey değil. Türkiye' nin anayasal düzeninin artık ayrılmaz, doğal bir parçası haline gelen "olağanüstü" dönemlerin çok olağan bir fenomeni oldu çıktı, bu da "Türk aydınının sorumluluğu"!

Konu ne zaman ortaya atılsa bilin ki çoğunlukla temelinde yatan, tipik Türkiye aydınının iliklerine işlemiş sorumsuzluğudur!

Konuyu tartışanların kimine göre Türkiye aydını, özellikle 12 Eylül 1980'den bu yana, sorumluluk duygusunun "müşahhas timsali"dir. Gericilere, mandacılara, dinçi bağnazlara, demokrasi ve Atatürk düşmanlarına ve Osmanlıca tutkunlarına cansiperane göğüs gererek bütün toplum adına savunulması gereken değerleri savunan hep odur. Bu nedenle düşüncesi küçümsenen, sözü dinlenmeyen, sürekli kıyımlara uğratılan da yine odur. Ülkede her şey onun dilediğinin ve önerdiğinin tersine olmakta, ama o yine de doğru bildiğini savunmaktan geri durmamaktadır. Örnek mi? İşte 12 Eylül sonrası dönemde Türk Dil Kurumu'nun başına gelenler! İşte 1982 Anayasası! İşte Üniversite ve diğer yüksek öğrenim kurumlarındaki ilerici aydın kıyımı! vb. vb...

Daha başkaları ise sorunu tersinden ele alıyorlar. Türk aydınının sorumsuzluluğundan yakınıyorlar. Gericilere, mandacılara, dinci bağnazlara demokrasi ve Atatürk düşmanlarına ve Osmanlıca tutkularına, vb. göğüs geren aydının sadece bir avuç yiğit adamdan ibaret olduğunu, çoğunluğun ise üzerine düşen aydın sorumluluğundan sorumsuzca yan çizdiğini ileri sürüyorlar. Bunlara göre ülkede her şey aydınların dilek ve önerilerine ters yönde gerçekleştiği halde bu bir avuç insan dışında kimsenin kılı kıpırdamıyor. Örnek mi? Mesela Türk Dil Kurumu kalesinin Madam Nazlı Ilıcak ve şürekasının saldırılarıyla zaptedilip çatır çutur çökertilmesi. Atatürk'ün kutsal vasiyetinin özel mülkiyet hakları da fütürsuzca çiğnenerek hiçe sayılması... Bu olaylar ve bunlar gibi daha bir sürüsü karşısında bu bir avuç sorumluluk sahibi aydın dışında kim ne yaptı? Gericiler, Osmanlıca tutkunları ve Atatürk düşmanları bildiklerini okudular ve okuttular, istediklerini elde ettiler.

Bu kesimlerin ikincisi belli ki daha kurnaz olmakla birlikte, her ikisi de –Türk aydınının sorumluluk duygusuyla övünen de, onun sorumsuzluğundan yakınan da– aynı hedefte (bilinçli ya da bilinçsiz) birleşiyor: Türkiye aydınının üzerine düşen gerçek sorumluluk alanlarını saptırıp çarpıtmak, iliklere işlemiş sorumsuzluğu örtbas etmek.

İnsanın başkalarını aldatırken kendini de nasıl kandırdığını tipik Türk aydınında olduğu gibi başka hiç bir ileri, uygar ülke aydınında göremezsiniz. Son üç yılın olayları bunun içler acısı yeni örneklerine vesile olmuştur.

Meselâ Türk aydını generallerin 1982 "anayasa"sına karşıydı ve karşı çıktı. Ne ki, Türk aydınına göre o anayasayı hazırlayan Prof. Orhan Aldıkaçtı adında bir âdemdi. Bugün böyle bir anayasaya katlanmak zorunda kalışımız, bu konuda Türk aydınlarının yazıp çizdiklerine bakacak olursanız, Prof.O.Aldıkaçtı'nın ve bir takım demokrasi düşmanı gerici "çevreler"in suçudur. Bu gerici çevreler somut olarak kimlerdir? Türk aydınlarının kafalarının içinden geçenleri bilmiyoruz, ama açık beyanlarına bakacak olursak, ya soyut bir "çıkar çevreleri" veya "işveren çevreleri" genellemesi, yahut şu ya da bu Danışma Meclisi kesimi, şu ya da bu Anayasa Komisyonu üyesi, vb.'dir. Bu çevreler arasında 12 Eylül'de iktidarı gaspedip mevcut meşru Anayasayı ilga eden, "Bize başka bir anayasa lâzım" diyerek bu amaçla hem Danışma Meclisi'ni hem de o Anayasa Komisyonunu atayan, aralarına tekelci iş çevrelerinin bir resmi temsilcisini de katan beş yüksek rütbeli generalin ve onların ardındaki daha başka yüksek rütbeli generallerin nezaretinde kurulup çalışan asker-sivil karması gizli komisyonların, giderek bütün hepsini bağrından çıkaran Türk ordusu'nun sözü hiç edilmiyor.

Türk aydını şimdi o anayasaya göre belki bir genel seçimde meselâ TSİP'e ya da TİP'e oy verme, veya 1 Mayıs'ta yürüyüş yapma hak ve özgürlüğünden mahrum edilmiştir. Türk Dil Kurumu'nun dağıtılmasını önlemek için de gösteri yürüyüşü, protesto kampanyası, boykot ve benzeri en temel demokratik girişimlerde bulunma hak ve özgürlüğüne sahip değildir. Ama yeni anayasayı kaleme alan Prof. O.Aldıkaçtı ve yardımcılarına, ya da TDK'nin dağıtılmasına önayak olan Nazlı hanıma karşı ağzına geleni söyleyebilir. Yani başına gelenlerden duyduğu öfke ile semeri dövebilir ama dövemediğinin eşek olduğunu söyleyemez!

Böylece Türk aydınının yapamadıklarının sorumlusu 1961 Anayasasına kastedenlerin getir-

dikleri yeni anayasadır. Yapabildiklerinin "şeref"i ise Türk aydınına aittir... Ne mutlu "Türk aydınıyım!" diyene!

Bunun 12 Eylül sonrasına ilişkin birçok örneği var. Çoğundan, bu organın ve başka yayınlarımızın sayfalarında bundan önce de uzun uzun sözedildi. Yeniden tekrara gerek görmüyoruz. Yalnız özet olarak şöyle diyebiliriz: 12 Eylül'de türlü bahanelerle –kitleleri belli bir süre yanıltması mümkün de olsa, kendine "aydın" diyen bir insanca içyüzü pekâlâ bilinmesi ve açıklanması gereken malûm bahanelerle– iktidarı gaspedenlere hiç birşey dememek; K.Evren ve cuntasının yetki gaspına karşı çıkma babında hiç birşey yapmayıp üstelik bu suçu onaylamak; ama buna karşılık, generallerin emirlerini yerine getirenlerle ve generallere akıl öğretip istediklerini yaptıranlarla "kıyasıya" cebelleşmek. Ve dahası; generallere gaspettikleri yetkiyle yapmaları ve yapmamaları gereken şeyler konusunda yol göstermek, akıl öğretmek; sözleri dinlenmeyince bunun sorumluluğunu ya başkalarına yükleyip onları generallere şikayet etmek, ya da (ender de olsa) büyük kahramanlık edalarıyla işi ilerde "tarihin hükmü"ne havale etmek. Ve bu kadarını yaparken dahi generallerin koydukları icazet sınırları berisinde kalmaya azami itina göstermek. (Mesela TDK'ya yapılanlar hakkında ileri geri lâflar edilip tarihin hükmüne oldukça saydam atıflar yapıldığı halde, bırakınız iktidar gaspı gibi ağır, idamlık bir suçu, işçilerin grev ve sendikal haklarının yasaklanması, DİSK yöneticilerinin idamla yargılanması, Barış Derneği yöneticilerine reva görülen muamele, hatta üniversite öğretim üyelerinin sıkıyönetimlerce işlerinden atılmaları ve YÖK'ün uygulamaları gibi konularda dahi hiç öyle lâflar edilmedi, çizmeden yukarı çıkılmadı. Çünkü hep çizmeden anlayış, insaf ve atıfet beklendi.

Ve aslına bakarsanız bunların hiç biri Cunta'nın zoruyla olmadı. Cunta kimsenin ağzını bağlamadı, kalem tutan elini kesmedi. Çünkü hiç bir Cunta o kadarına kaadir değildir. Faşist cunta sadece, onun yetki gaspına karşı çıkanların katlanacakları sonuçları gösterdi: Hapis, işkence, ölüm–ya da illegal mücadele. Bunların ikisini de seçmeyen (elbette ki önemli istisnalarla; onlara ilerde değineceğiz) Türk aydınının kendisiydi.

İşte Türk aydının sorumluluk anlayışı budur!

Bunun korkaklık, ürkeklik, ödleklikle filân izahı mümkün değildir. Hapisin, işkencenin, hatta ölümün dünyanın sonu olmadığı son üç buçuk yılın sayısız örnekleriyle doludur. İllegal mücadele yolunu seçenlerin de, göze aldıkları ve katlandıkları onca fedâkarlığa rağmen, imkansızı gerçekleştirdikleri söylenemez. Dolayısıyla Türk aydınını bu konuda korkaklık, vb. ile suçlamak tümüyle yanlış ve yersizdir. Zaten öylesi işin kolayına kaçmak ve Türk aydınının taşıdığı ağır sorumsuzluk suçunu hafifletmek olurdu. Korku anlaşılması kolay, negatif bir şeydir. İnsan bir korkar, iki korkar, üç korkar. Sonunda ya "Benden bu kadar" deyip pısar bir kenara çekilir, ya da –kimi zaman– cesareti ele almaktan başka yol olmadığını görür. Burada sözkonusu olan ise, anlaşılması o kadar kolay olmayan, pozitif birşey: Haklılığından zerrece şüphe edilmeyen, iliklerine işlemiş bir anlayış bir davranış biçimi. Bir çeşit, isbatı kendinden menkul kişilik ve benlik iddiası. Ulusal kurtuluş savaşı ve sonrasına, bu dönemin Osmanlı toplumu mirası sınıf güçleri mevzilenmesine, buna eşlik eden kültür geleneklerine kadar giden kökleri var. Şimdi onlara uzun boylu girmeden (ki böyle bir araştırmanın da şimdiye kadar çeşitli guruplar ve kişilerce girişilenlerden daha derin ve daha yetkin çapta yapılması mutlaka gerekmektedir) Türk aydınında bugün bu yüzden gözlenen bir özelliğe değinmek yararlı olacaktır.

Tipik Türk aydını kendisini sivil toplumun üyesi bir kişi, bir birey, yerleşmiş değer yargıları, denenmiş ve somutlanmış tercihleri, özgür iradesi olan, vazgeçilmez hak ve sorumluluklarını müdrik bir insan, yani dört başı mamur bir yurtdaş gibi görme düzeyine henüz tam ulaşmadı. O kendisini, oldum olası, adeta bir "kamu görevlisi" hem de "vazgeçilmez" bir kamu görevlisi olarak görüyor. Dolayısıyla onu asıl ilgilindiren, her zaman, yaşanılan anda ve verili iktidar olgusu çerçevesinde "kamu yararına" kurtarılacak, savunulacak, talep edilecek ya da karşı çıkılacak şeylerdir. Kamu yararı ise mevcut ekonomik-sosyal yapı ve devlet olgusu çerçevesinde somutlanır onun gözünde. Dolayısıyla Türk aydını için devlete karşı değil, devletle birlikte olmak kendi sorumluluk anlayışı bakımından her an en başta gelen bir ihtiyaç, onun kendisinin de, sorumluluğunun da, varlık nedenidir. Bu bakımdan Türk aydını devletsiz, ya da devleti karşısına alarak, hiç birşey yapmaz. Ardından devlet gücü olmadan, ya da aklına devlet desteği umudu düşürülmeden hiç birşeyi hedefleyemez. Bir başka deyişle Türk aydını, bütün aksine iddialarına rağmen, öylesine devletle içiçe geçerek toplumsallaşmıştır ki –onun "toplumcu"luğunu da, kimi hallerde, belirleyip şartlandıran budur zaten– mevcut, verili iktidar yapısını ve olgusunu aşan hiç birşeyle kendini bağlı görmez. İktidarın belirlediği eylem alanı ve görüş ufkunun ötesinde hiç birşeye, hiç bir ideolojik açılıma sadakat bağı yoktur. Böyle birşeyi tipik Türk aydınının havsalası almaz. Böyle şeyler, onun gözünde, mutlaka sakınılması ya da, olan olmuşsa, bir an önce kurtulması gereken "ideolojik saplantı"lardır.

Nitekim bu yüzdendir ki, Türk aydınına zaman zaman arız olan "ideolojik saplantı"lar da hep

"kamu görevi" fonksiyonunca şartlandırılmıştır. Onun için de hep arızi, gelip geçicidir. Bizdeki kadar birbirine taban tabana ters ideolojik-politik kılık değiştiren aydına başka çok az toplumda rastlayabilirsiniz. Bundan on yıl önce Türkiye'de "proleter devrimi"ni iki yılda gerçekleştirip proletarya diktatörlüğünün başına geçerek yalnız Türkiye'yi değil, dünyayı da kurtarmak için silaha sarılanlar, "işçi sınıfına ihanet", "oportunizm", "revizyonizm" çığlıklarıyla yeri göğü inletenler, bugün ya faşist Cuntayla işbirliği içinde (Aydınlık maocular gibi) ya da günlük basında sosyal-demokrasinin en pembe akımları adına yorumlar döktürmedikleri zaman "Devlet Başkanı" Evren'in peşinde profesyonel gazetecilik marifetleri sergiliyorlar. İki yılda devleti zaptedemedikleri için artık ömürleri boyu devlete teslim olmuşlardır. Onlar için bu ikisi zaten aynı şeydir!

Tipik Türk aydınının bu hâkim özelliği onun "ideolojik saplantılar" karşısında tavrını belirler.

Nasıl dini inanç son tahlilde şımdikinden çok farklı somut dünyevi tercihleri içerdiği için radikal islamcı politik akımlar laik Türkiye Cumhuriyeti'nin kamu yararına, yani mevcut ekonomik düzene, sosyal yapısına, politik-askeri ittifaklarına ve hakim sınıf çıkarlarına aykırı ise, onun gibi, işçi sınıfı bilimi ve proletarya enternasyonalizmi de, kapitalist TC'nin kamu yararını aşan birşey olarak, Türk aydınının havsalası dışındadır. Bundan ötürüdür ki Türk aydını için meselâ Batı propogandasının sürekli işlediği "iki süper güç" demagojisi, onun politik anlayışına pekâla cuk oturan bir "olgu"dur. Enternasyonalizmi benimsemeyiş; ezilen ulusların emperyalist sömürü ve tahakküme karşı mücadelesinden (sadece lâfta değil, bütün gereklerini yerine getirerek) yana olmayı; ulusların zora ve tarihi emrivakilere dayalı değil, gönüllü birliğini hedefleyip savunmayı; dünyanın tüm ilerici güçleriyle, bu arada uluslararası işçi sınıfı hareketi ve Sosyalist Sistemle aynı safta dünya devrimci sürecinin başarısına bel bağlamayı; dolayısıyla dünya politikasını iki süper güç arasında çıkar ve hegomanya kavgası olarak değil, tarihin tekerlerinin dönüşü doğrultusunda ilerici güçlerle gerici güçler arasında kaçınılmaz olduğu kadar hayırlı bir mücadele olarak görmeyi ve bu güçlerin her birini bu açıdan değerlendirip ona göre tavır almayı tipik Türk aydınının anlaması ve gerçek bir hoşgörü ile karşılaması mümkün değildir. Tipik Türk aydını için "iki süper güç" sözde "olgu"su tartışma götürmez ve tartışmaüstü reel politiker bir "gerçeklik" tir; ve bu konuda tavır almak sadece ve sadece Türk devletinin yarar ve çıkarı açısından değerlendirilecek bir "kişilikli dış politika", yani güç dengelerini gözetmeye dayalı bir pazarlık sorunudur. Verili durumda Türk devletinin niteliği, içeride ve dışarda hangi sınıfsal çıkarların savunucusu ve teminatı olduğu, dolayısıyla sözkonusu pazarlığın da somutta neye, kime yarayacağı Türk aydınını hiç mi hiç ırgalamaz.

Öte yandan devletin belli zaaf dönemlerinde işçi sınıfının çıkarları ve tarihi misyonunu savunmaya, hattâ bu doğrultuda politik mücadele yolları önermeye, geliştirmeye ilgisi hayli kabaran Türk aydını, devlet "devlet gibi"liğini gösterir göstermez "ilerici" duyargalarını geri çekiverir. Bu konuda "ideolojik saplantı"lara kapılmamakta son derece dikkatli ve ustadır. Artık ne emeğin kutsal hakkı kalır, ne grev çadırları edebiyatı, ne işçi sınıfının tarihi misyonu. Üç beş yıl önce meydanlarda, konferanslarda, forumlarda işçi sınıfının iktidar mücadelesi üzerine iri iri lâflar edip mangalda kül bırakmayanlar şimdi gazete, dergi köşelerinde bugün bir uyarı, yarın bir hatırlatma, öbür gün bir kıyaslama ile akıllı uslu "kamu görevi" yerine getiriyorlar: Ateş gitmiş, külü hâlâ savrulmamıştır. Şimdi devletin, baştakilerin suyuna gidip, "aşırılık"lardan, "hayale kapılmalar"dan, vb. kaçınarak, "dengeler gözetilerek", eskiden kazanılmış hakların ne kadarı kurtarılabilirse kârdır. Daha üç buçuk yıl önce solun birliği denince işçi sınıfı partilerinin birliğini düşünenler, bunun gereği ve yararı üzerine basında ve sohbetlerinde açık görüş belirtenler, hattâ CHP üst yönetiminden sıtkı sıyrılıp da işçi sınıfı partilerinden hangisiyle işbirliği yapmanın daha hayırlı olacağını düşünmeye başlayacak kadar sollayan, kemalist olarak nitele-dirmeyi kendilerine hakaret sa-dıklarını beyan eden daha aktif aydın politikacılar hep sus pus oldular. Bugün "solun birliği" adına SODEP'le HP'nin birleşmesinin yararı üzerine fikir serdediyorlar. Sadece fikir serdetmekle de kalmıyorlar, bu düzeyde aktif politikaya atılıyorlar!

Bu arada Türk aydınının 141-142 üzerine yıllardır önce gürültü koparmış olmasına da bakmayın siz. Bunun nedeni Türk aydınının kimi kesimlerinin küçük burjuva radikal özlemleri ile komünizmin bu maddelerde birbirine karışmasıdır. 141-142 sanıklarından pek çoğunun polis ve yargıç önünde komünist değil, Atatükçü olduklarını söylemeleri paçayı kurtarmak için değild Bu gerçeğin oldukça geç kafalarına dank etmesidir. Faşist generaller 141-142'yi anayasa maddesine dönüştürdüler, yani anayasayı 141-142'leştirdiler. Şimdi çoğu Türk aydınının gözünde, buna rağmen —yani 141-142'yi çiğneyerek, yok sayarak— işçi sınıfı politikası yapmak, eylem düzeyinde olsun, propoganda olsun, düpedüz "provokasyon" dur. Çünkü tipik Türk aydınının işçi sınıfı yandaşlığı ve solculuğu gitse gitse ancak 141-142'nin anayasadan çıkarılmasına —yani perde önü ve perde arkası güçlerin buna izin vermelerini— istemeye kadar gidebilir. Daha da önemlisi: Küçük burjuva radika-

lizmiyle sittin yıldır gözü bağlanmış öyle Türk aydını yazarları var ki, kişisel tutarlılıkları, gözüpek davranışları ve dürüstlükleriyle göze çarpmışlar ve toplumda haklı bir saygınlık kazanmışlardır; onlar bile zaman zaman, bırakınız altmış yılın deneylerini, son üç buçuk yılda olup bitenlerden sonra da, "Atatürkçü kişilikli dış politika ve bağımsızlık" yolunu tuttuğu taktirde demokratik hak ve özgürlükleri boğazlama sonucunu pekâlâ bağışlayabileceklerine dair Cunta'ya oldukça açık, anlamlı mesajlar yollayabiliyorlar!

Neden olmasın ki, Pekâlâ o- biliyor, çünkü bir burjuva cumhuriyetin kuruluşu üzerinde bunca yıl geçtiği halde liberal burjuva "ideolojik saplantı"lar da Türk aydınına hepden yabancıdır. Devletin maaşlı memuru beş generalin iktidarı gaspedip parlamentoyu feshetmesini, yasama, yürütme, yargı erklerinin tümünü ellerinde toplamalarını, kendilerini milli irade yerine koyup diledikleri ve uygun gördükleri emirnameleri "yasa" diye millete dayatmalarını... bütün bunları Türk aydını anlayışla karşılar, olağan görebilir de, böyle birşeye aktif olarak eylem planında karşı çıkmak bir yana, karşı çıkılabileceği düşüncesi dahi çoğunun aklının kenarından bile geçmez. Demokratik netim normlarına riayet edilmesinde diretmek; yurtdaşlık statüsünden geçici bir süre için de olsa tard edilmeyi, kendilerini padişah ilan eden beş generalin sultası altında, sıkıyönetim komutanları ve savcılıklarının izin ve insafına terkedilmeyi nefsine yedirmemek; demokratik hak ve özgürlüklere her durumda ve her an sahip çıkmanın kısa ve uzun vadede (ve herşeyden çok bağımsızlık için) taşıdığı hayati önemi kavramak; ve bütün bunların gereğini yerine getirmek Türk aydınının meşrebine hiç mi hiç uymayan "bağnazca ideolojik" bir saplantının saçma belirtileridir. Bunlardan kesinlikle sakınılması ve kaçınılması gerekir. Çünkü faşizme karşı direnmeye kalkmanın sonucu ya iç savaş çıkartmaya kalkışmakla suçlanmaya kadar gider, ya da –bunu göğüslemek adamın boyunu aşıyorsa– edebiyle bir köşeye çekilip oturmayı gerektirir. İç savaş TC için felaketlerin en büyüğüdür ve ülkeyi böyle bir felaketin eşiğinden kurtaran generallere şükran ifadesi dışında zinhar sözü bile edilmemelidir. Demokrasiyi boğazlayıp halkın özgürlüğünü çiğneyenlere boyun eğmeme bir "iç savaş"a kadar gitmeyi, yani aktif ve örgütlü direnişi frenklerin "resistence" dedikleri şeyi göze almayı gerektirecekse, hiç direnme daha doğrudur. Ordunun iki de bir siyasete müdahelesini Türkiye'nin "özgül koşulları"nın zaman zaman "kaçınılmaz" kıldığı olağan birşey olarak görmeyip bunun gereğini de yerine getirmeye en azından gayret etmek "Türkiye'nin gerçekleri"ne uymayan ideolojik bir "saplantı"dır. Böyle birşey uğruna ülkenin dirliği, düzeni, ülkesi ve milletiyle (ve de ordusuyla!) bölünmez birliği tehlikeye atılamaz!

Faşizme direnme gereğinin bilincinde olup da buna güç yetiremeyince bir kenara çekilip oturmaya gelince, böylesi bir davranış elbette ki Türk aydınının ne ötedenberi kendine biçtiği vazgeçilmez "kamu görevlisi" işleviyle bağdaşır, ne de –dolayısıyla– onun sorumluluk anlayışına sığar. Türk aydını bu yüzden, başımızda direnilmesi gereken bir faşizm olmadığı aldatmacasına dört elle sarılıp, "aydın sorumluluğu"nu yerine getirmeyi sürdürmekle yükümlüdür. Bir başka deyişle, hem –bazen yüreği kan ağlayarak da olsa– yalan söylemeye, hem de yalanına kendi kanmaya mahkumdur!

Türk aydınını –çoğu zaman farkında bile olmayarak, ve kendi kısa ve uzun vadeli çıkarları bahasına– devlete her zaman gönüllü bende kılan bu özelliği, "her türlü ideolojik saplantı"dan uzak durma huyu, bir yandan da onu kaçınılmaz olarak Türk şovenizminin elinde oyuncağa çevirmiştir.

Nasıl başka ulusları ezen ulus kendi de özgür olmazsa, kendi ulusunu faşist despotluk altında ezilmesine karşı çıkmayan bir aydın da kendi devleti tarafından ezilen başka bir ulusun özgürlük mücadelesini anlayışla karşılayamaz. Türk aydınının çok büyük bir çoğunlukla hali budur. Türkiye'de iki ayrı ulusun varlığını kabul etmek, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin –yani kendi ayrı ve bağımsız devletini kurma– hakkını tanımak, onun özgürlük mücadelesine destek olmak Türk aydınının havsalasını aşan bir başka "ideolojik saplantı"dır. Hatta onu en çok dehşete düşüren –çünkü devletle arasındaki sadakat bağını en çok tehlikeye sokan– "ideolojik saplantı"ların en başta gelenidir. O sadakat bağının kopmaması için Türk aydınının bu konuda devlete sunmayacağı hizmet, gaasıplara ve gaddarlara vermeyeceği taviz, kendi nefsinden ve onurundan yapmayacağı fedakarlık yoktur.

Oysa Türk aydını bunun pahasını çok ağır ödüyor. Türk şovenizminin gönüllü sözcüsü ve taşıyıcısı olarak, "Kürt milliyetçiliği" dediği haklı ulusal-demokratik hareketten esirgediği anlayış ve destek, kendisini de ezen Türk burjuvazisine çoğu kez gökte ararken yerde bulduğu payanda oluyor. Taa Takriri Sükun günlerindenberi hemen her Kürdistan harekâtına çeşitli Türk tevkifatının eşlik etmesinden tutun, "bölücülük" avazeleri altında durmadan sertleştirilen geçici, baskıcı, anti-demokratik mevzuatın Türk –ve Türkiye– düşünce ve kültür hayatında yarattığı tahribata, 12 Eylülcülerin herşeyden çok ve etkili bir biçimde bu temayı işleyerek bütün toplumu esir almaları olgusuna kadar Türk aydınının gözünü açması gereken onca ders varken, tersi oluyor: Türk aydını suçu Türk devletinin şove-

(Devamı 15. sayfada)

"ELEŞTİRİLERE C

Demokrasi kavramı, hiçbir zaman bugünlerde olduğundan daha fazla muza benzemedi: Ne niyetine yersen öyle!

Meselenin hakim sınıf ve tabakalar, onların sözcüleri açısından izahı zor değil. Bir Evren için, tayinli partilerden ve veto süzgecinden geçmiş parlamenterlerden oluşan TBMM'li bugünkü düzen olabilecek demokrasilerin en mükemmelidir. Demirel ve N. Ilıcak vb. hayranlarına göre 1982 Anayasasının temel hak ve özgürlükler bölümü ideal bir demokrasinin tanımlanmasının kendisidir. Sodep ve Doğru Yol içinse, kendilerinin' seçimlere katılmalarına izin verildi miydi demokrasi gerçekleşmiş olmaktadır. Kimi ilerici, solcu bilinen kimseler ise, demokrasiye geçiş yutturmacası altında zorba bir düzenin yerleştirilip meşrulaştırılması sürecini çoktan kabullenmişlerdir ve bu yoldan adım adım demokrasinin gerçekleştirilmekte olduğu zehabıyla gidişata kimi zaman aktif olarak ayak uydurmaktadırlar.

Bütün bunların anlaşılır yanı vardır. Çünkü bunların hepsinin demokrasiden muratları, sadece kendileri, kendi ait oldukları sınıf ve zümreler için demokrasidir.

Bunda şaşılacak bir yan yoktur. Çünkü meselenin gerçeği, böyledir. Gerçi onlar açık açık demokrasiyi sadece kendilerine layık gördüklerini söylemezler, hatta tam aksini, demokraside herkesin eşit haklara sahip olduğunu iddia ederler. Zaten demokrasiye asla layık görmedikleri geniş emekçi yığınları aldatıp avutabilmelerinin altında yatan da bu demagojidir. Öyle ya, sözgelimi 1982 anayasası, onun tüm hükümleri karşısında her yurttaş şeklen eşittir. Ama aslında hem kendileri, hem de dünya alem bilir ki, o "anayasa"nın 16 ncı maddesine göre, hayatı sıradan bir polis memurunun iki dudağı arasına bağlananlar, ya da olağanüstü hal ilanında sürgün edilip cebren çalıştırılacak olanlar, sadece ve sadece, bu düzenden hoşnut olmayan sıradan insanlardır, çalışan yığınlardır. Bu nedenle kimin demokrasiden ne anladığı anlaşılmak isteniyorsa onun sadece dediğine değil, gerçekten neyi istediğine, neyi yaptığına bakmak lazımdır. Çünkü demokrasinin özü sınıfsaldır.

Bu pek bilinen, tekrarlamaktan usandığımız cümleyi yine yazmış olmaktan ötürü, bir bakıma hicap duyuyor ve bir kısım okuyucumuzun bizi bağışlamalarını diliyoruz. Ancak karşımızdaki tartışmayı sağırlar diyalogu haline dönüştürmek için elinden geleni ardına koymuyorsa, "Öklid geometrisinde bir üçgenin iç açıları toplamı 180 derecedir" türünden temel belirlemelere sık sık başvurmamız kaçınılmazlaşıyor. Ve dahası kendi dediğimizle yetinmeyip –ikna kabiliyeti daha çok olduğu için– öğretmenlerimizi şahit gösteriyoruz.

"Eğer sağduyu ve tarihle alay etmiyorsak apaçık ortadadır ki, değişik sınıflar var olduğu sürece 'saf demokrasi' den söz edemeyiz; sadece sınıfsal demokrasiden söz edebiliriz. (Parentez içinde söyleyelim ki, 'saf demokrasi' hem sınıf mücadelesinin hem de devletin niteliğinin anlaşılmadığını gösteren cahilane bir alışkanlığa dönüşme süreci içinde tedricen yok olup gidecek, hiç bir zaman 'saf' demokrasi olmayacaktır.)

'Saf demokrasi' işçileri kandırmak isteyen bir liberalin kullandığı yalancı ibaredir. Tarih feodalizmin yerini alan burjuva demokrasisini ve burjuva demokrasisinin yerini alan proletarya demokrasisini bilir." (Seçme Eserler, Progress Publishers, 1977, cilt III, sf. 28)

Gazetemizin Mayıs 1983 sayısındaki bir polemikte kullandığımız bu alıntıyı aradan daha bir yıl geçmeden yeniden hatırlatmak zorunda kalmamız gerçekten üzücüdür. Ama bazıları hâlâ daha "binâ okuyorsa" ve binâ okumakta inat edecekse bu ve benzeri hatırlatmalardan zor kurtulacağız demektir.

Okuyucu hatırlayacaktır, Kitle'nin Ekim, Kasım, Aralık 1983 tarihli sayılarında, Demokrat Türkiye gazetesinde yer alan b[illegible] kısım yazıları eleştirdik. Demok[illegible] rat Türkiye yazarlarının söyledikleri özetle, Türkiye'de bir yanda zorba devleti temsil eden elit bir zümre, öte yanda devlete tarihsel olarak tepki duyan toplumun olduğu, çekişmenin bunlar arasında geçtiği, burjuva muhalefetin, toplumun devlete karşı tepkisini iyi değerlendirip, kitleyi peşine takmasını maharetle becerdiği, solcuların bu olguyu görüp toplumun devlete karşı geleneksel tepkisini "dile getirecek bir demokrasi anlayışıyla ortaya çıkarak meydanı burjuva muhalefete bırakmamaları" gerektiğiydi. Biz de D. Türkiye'de ileri sürülen olgu ve görüşlerin gerçeklerle bağdaşmadığını SOMUT örnek [illegible] delillerle göstermiş, sonuçta da bu tür yaklaşımların mücadelemiz açısından muhtemel yanılgı ve tehlikelerine dikkati çekmiştik.

DEMOKRASİNİN SOMUT MUHTEVASI VERİLMİYOR

Doğrudan cevap mahiyetinde olmayan ilk tepki D. Türkiye'nin 24 nolu Aralık-Ocak sayısında geldi. "Burjuvazimizin demokrasi perspektifi ve burjuva demokrasisi" başlıklı yazıda önceki görüşler bir yenilik getirilmeksizin tekrarlandıktan ve "solun kendini kendi demokrasi alternatifinde tanımlaması" ge-

kitle SOSYALİZM VE SENDİKAL MÜCADELE 2

Sendikal Mücadele konusunda başladığımız seri yazıların geçen sayımızda yayınlanan ilkinde sendikal mücadele ile siyasi mücadele arasındaki ilişkinin işleyişini ele almıştık. Bu sayımızdaki yazımızda ise sendikal mücadelenin neden sosyalist siyasi mücadeleye tabi olması gerektiğinin teorik özü üzerinde durmak istiyoruz.

Sendikalar, biliyoruz, kapitalist üretim tarzının gelişmesiyle birlikte, işçilerin patronlara karşı başlıca, ekonomik haklarını ...ramak ve savunmak için yarattıkları ilk örgütlenme biçimidir. Kapitalist üretim tarzı sözkonusu olduğu sürece de başlıca amacı işçilerin sırtındaki sömürüyü olabildiğince azaltmaktır. Ama bu azaltma, sendikalar ne kadar örgütlü ve güçlü, ne kadar tutuğunu koparır cinsinden olurlarsa olsunlar sömürünün sıfırlanması noktasına kadar gelemez. Çünkü artı değer sömürüsü –veya aynı şey olan kârı– ortadan kalkmış bir üretim, sermaye sahibi için anlamsızdır, abestir. Faraza sendikal mücadele sonucu sermayedar böyle bir noktaya gerilemeye icbar edilse onun yapacağı, üretimi durdurmak ve sermayesini kâr getirecek başka bir ...e aktarmaktır.

KAPİTALİST BİRİKİMİN GENEL KANUNU

Tabii üretim araçlarının mülkiyetine ve iktidara sahip olduğu sürece sermaye sahibi sınıfı hiç bir zaman bu konuma getirmek mümkün olmaz. Çünkü bir yandan yedek işsizler ordusunun varlığı ve onun kapitalist sınıf tarafından, bu sınıfın çıkarları doğrultusunda manipülasyonu, öte taraftan ve özellikle devlet mekanizmasının son sözü söyleyen bir baskı aracı olarak devamlı devrede bulunması kapitalistin kârının garantisi olarak işlevlerini görürler. O halde çare siyasi mücadelenin devreye girmesi, başı çekmesi ve iktidara yönelmesidir.

İşte bu noktada işçi kökenli iki siyasi akım, bilimsel sosyalizm ve sosyal demokrasi birbirlerinden kesinkes ayrılırlar. Sosyal demokrasi iktidarda olmanın getireceği avantajlarla sendikal mücadelenin geliştirmesi sonucu, işçilerin durumlarının günbegün iyileştirileceğini, işçilerle işverenler arasındaki uçurumun kapatılacağını, kapitalist üretime ve düzene son verilmeden ve bu düzen içinde sosyal adaletin ve sosyal refahın sağlanacağını savunur. Bilimsel sosyalistler ise sosyal demokratların bu görüşlerinin burjuvazinin sınıf çıkarlarının ve ideolojik savaşının işçi sınıfı içindeki yansıması olduğunu, çünkü ekonomik ve toplumsal kanunlara uymadıkları gibi onlarla çeliştiklerini ve sonuç olarak da işçi sınıfının sonsuza kadar sömürünün boyunduruğuna koşmanın gerekçeleri olduklarını ifade ederler. Bu noktada bilimsel sosyalistlere ışık tutan, sosyal demokratların görüşlerinin yanlışlığını ve gerçeklere uymadığını kanıtlayan Marx'ın ünlü KAPİTALİST BİRİKİMİN GENEL KANUNU'dur. Kapital'de Marx bu kanunu şu şekilde formüle etmektedir.

"Toplumsal zenginlik, faaliyet halinde bulunan sermaye, bundan meydana gelen artışın hacmi ve gücü, ve dolayısıyla da proletaryanın mutlak sayısı ve emeğinin üretkenliği ne kadar büyük olursa, yedek sanayi ordusu o kadar büyük olur. Demek ki, yedek sanayi ordusunun nisbi büyüklüğü, zenginliği meydana getiren ve artıran potansiyel güçlerle birlikte artmaktadır. Ne var ki, bu yedek ordunun faal orduya olan oranı ne kadar büyükse, çektiği sefalet ve ızdırap; çalışması sırasında katlanmak zorunda kaldığı işkence ve acı ile orantılı olan yerleşik ve değişmez artık- nüfus kitlesi o kadar büyük olur. Nihayet işçi nüfusunun düşkünler tabakası (lazarussichechte) ve yedek sanayi ordusu ne kadar büyükse, resmi sefalet ve düşkünlük de o kadar geniş ve yaygın olur. Bu kapitalist birikimin mutlak genel kanunudur. Diğer bütün kanunlar gibi bu kanunun da işleyişi ve gerçekleşişi sırasında, burada incelemelerine girişemeyeceğimiz, birçok ve çeşitli durum ve şartlar tarafından değişikliğe uğratılır.

....

Nihayet nisbi artık-nüfusu ya da yedek sanayi ordusunu birikimin hacmi ve gücü ile dengeli bir durumda tutan kanun, işçiyi sermayeye Vulcan'ın çivilerinin Promete'yi kayalara mıhladığından daha sağlam ve kopmaz bir bağla bağlar. Sermaye birikimi ile birlikte meydana gelen ve ona uygun düşen bir sefalet birikimi olması şarttır. Şu halde, bir kutuptaki zenginlik birikimi, öteki kutuptaki, yani kendi emeğinin ürününü sermaye olarak üreten sınıfın yer aldığı karşı kutuptaki sefalet, ızdırap, kölelik, cehalet, vahşet ve kabalık, moral ve entellektüel soysuzlaşma birikimi ile bir ve aynı anda oluyor." (Kapital, Odak Yayınları, 1974, cilt I, ikinci kitap sf. 422-424)

Bilimsel sosyalizmin proletarya açısından en önemli kanunlarından birisi olan "kapitalist birikimin genel kanunu" böylece modern toplumun başlıca iki karşıt sınıfı, burjuvazi ve proletarya arasındaki çelişkinin uzlaşmaz cinsten olduğunu isbatlar. O halde tüm antagonist çelişkilerin çözümünde olduğu gibi bu çelişkinin çözümünde de taraflardan birinin safdışı olmasından başka çare yoktur. Üretim

işçisiz olmayacağına, fakat sermaye sahipleri üretim sürecinde yer almadan da sürdürülebileceğine göre (Lenin 1915'de İngiliz burjuvazisinin asalak kupon kesiciler haline dönüştüğünü söylerken kapitalist üretim içinde dahi patronların üretimde fonksiyonu kalmadığına işaret ediyordu) toplumsal olarak tasfiye olacak sınıf burjuvazidir. Nitekim 1917'den beri dünya tarihi pek çok ülkede proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkinin burjuvazinin tasfiyesi yolunda çözümüne şahit olmuş ve böylece Marx'ın yukarıdaki kanunu bizzat hayatın kendisi tarafından defalarca parlak bir şekilde kanıtlanmıştır.

GELİŞME SÜRECİ DURDURULAMAZ

Tabii bütün bu gelişme süreci, temelinde toplumsal kanuniyetlerin zorunlu sonuçlarıdır ve hiç kimse, hatta çelişkinin tarafları olan sınıflar dahi de bu gidişatın önünü alamaz, sonuçlarını engelleyemez. Çünkü aynı süreci belirleyen madalyonun öbür yüzünde, kapitalist sosyo-ekonomik düzenin yerini kaçınılmaz olarak sosyalizmin alacağı yazılıdır. Ne ki bu aşamaya gelinebilmesinin ön şartı da üretim güçlerinin yeterince ve gereğince gelişmeleridir. Öyle ki, toplumu ileriye doğru devindiren üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişki olgunlaşsın, üretici güçlerin eriştirdiği alabildiğine sosyalleşmiş üretimle, onun üzerindeki bireysel kapitalist mülkiyet birarada duramayacak kertede zıtlaşsın. Ve üretici güçlerin gelişip serpilmesinin sağlanması için onun üzerindeki üretim ilişkileri —ya da hukuki ifadesiyle mülkiyet ilişkileri— kabuğunun parçalanmasından başka çare kalmasın.

Açıkça görülüyor ki, madalyonun her iki yanındaki süreç yekdiğerine eşlik ederek gelişir. Yani soyut anlamda üretici güçlerdeki gelişmenin sadece kendisi mevcut mülkiyet ilişkilerini parçalamaz. Üretim toplumsal bir süreç olduğuna göre sonucu belirleyici olan toplum içindeki gelişmelerdir. Üzerinde durduğumuz konu açısından ise burjuvaziyle proletarya arasındaki ilişkiler ve çelişkilerdir. Öyle ki, üretici güçlerle mülkiyet arasındaki çelişkilerin derinleşip alabildiğine artması sürecine, proletarya ve burjuvazi arasındaki, Kapitalist Birikimin Genel Kanunu'nda ifadesini bulan uçurumun genişlemesi ve her iki sınıf arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin olgunlaşması eşlik etsin. Çözüm örgütlü proletaryanın iktidarı burjuvaziden ele geçirip bireysel kapitalist mülkiyete son vermesi ve sosyal olarak hiç bir fonksiyonu kalmamış burjuvaziyi tarih sahnesinden tasfiye etmesidir.

SOSYAL DEMOKRASİNİN İDDİALARI

İşte sosyal demokratlar burada seslerini yükseltirler. Onlara göre Marx'ın "kapitalist birikimin genel kanunu" yanlıştır. Pratikte proletarya sendikal mücadelesi sayesinde kazandığı başarılarla burjuvaziyle arasındaki eşitsizliği kapatmaktadır. Bu sürecin daha da geliştirilmesiyle "adil" bir bölüşüme varılması ve patronların da, işçilerin de "haklarına" razı olacakları bir düzene ulaşılması pekala mümkündür. Çare patronları sınıf olarak kaldırmak değil, onları ekonomi için yararlı bir konuma getirmek, bu nedenle de kapitalist üretim içinde dizginleri elde tutmak, bu yolla düzeni sosyalize etmektir.

İşte sosyal demokratların öngördükleri sendikal-siyasi mücadele bütünlüğü böyledir. Burada tayin edici olan sendikaların hak koparma mücadelesidir. Parlamenter düzen içinde öngörülen siyasi mücadele ise, işçilerin sendikalar aracılığı ile kazandıkları hakları korumaktan ve sermayedarlar üzerine bazı yükümlülükler getirmekten —o da ekonominin elverdiği şartlarda— hiç bir zaman ileri gitmez. Ve ekonomik bunalım biraz sıkıştırdığında da fedakarlığı işçilerden isteyen, bu yaklaşımla işçilerin kazandıkları bir kısım hakları geri alan nice sosyal demokrat iktidarlara şahit olunmuştur. Kapitalist yapı içinde kalınması bir kere kabul edildi miydi de böyle olması kaçınılmazdır.

Konumuz açısından sosyal demokratların görüşleri üzerinde durmamız, yüzeysel bakımdan bakıldığında onları haklıymış gibi gösteren toplumsal olguların varlığından kaynaklanmaktadır. Gerçekten uluslararası proletaryanın nice zorluklar, acılar ve azaplar pahasına, yüzyıllar süren mücadelelerle elde ettiği sendikal haklar sonucunda, bugün pek çok ülkede, özellikle "batı" nın gelişmiş kapitalist ülkelerinde işçilerin yaşama seviyeleri bir hayli düzelmiştir.

Öte yandan Marx sözkonusu kanunu vâzetmekle kalmaz, o günlerin verilerinden hareket ederek, ingilizce baskısında 60 sayfa tutan bir hacim içinde, somut olgularla aynı kanunun sosyal işleyişini ve doğruluğunu istatistiklerle kanıtlamıştır. Sadece bir örnek verelim. O dönemde İngiltere'de bir işçi ailesinde kişi başına düşen besin miktarı, bir mahpusa tahsis edilenin bir hayli altındadır.

Tabii durum bugün çok farklıdır. Zaten sosyal demokratlar da bu farklılığı demagojilerine mesnet yapmaya çalışmaktadırlar. Çoğu kez de başarılı olabilmekte ve işçi yığınlarının akıllarını çelmeyi becermektedirler. Bu gün özellikle İskandinav, anglosakson, germanik halklar arasında sosyal demokratların geleneksel olarak büyük işçi desteğine sahip olmalarının sebebi bu olguda yatmaktadır. Aynı ölçüde olmamakla birlikte Akdeniz'in Avrupalı ülkelerinde, orta gelişkinlik seviyesindeki Latin Amerika ve Asya ülkelerinde sosyal demokrasinin toplumda a-

zımsanmayacak desteğe sahip olması da esasında aynı sebeptendir.

Sendikal mücadele vasıtasıyla sınıflar arasındaki farkların kapatılmakta olduğunu iddia ederken sosyal demokrasi iki olguyu gözlerden saklayıp gerçekleri başka türlü göstermeye yeltenmektedir. Marx sözkonusu kanunda, üretimin ürünlerinin toplumsal dağılımı açısından burjuvazi ve proletarya arasındaki uçurumun derinleşmekte olduğunu ve bunun böyle süreceğini vâzetmiş ve kanıtlamıştır. Bu hüküm dünyanın her bir tarafında tüm kapitalist ülkeler için bu gün de geçerliliğini ve doğruluğunu korumaktadır. Sosyal demokrasinin uzun süre cenneti olmuş İsveç'de dahi işçilerin sendikal mücadele sonucu kazanmış oldukları ekonomik haklar, bir avuç finans kapital ailesinin servetlerine kattıklarının yanında hiç bir şey ifade etmez. Evet, bir İsveç işçi ailesi dünyanın pek çok ülkesindeki işçilerle, hatta hali vakti yerinde sayılacak ailelerle kıyaslandığında, modern tüketim dünyasının pek çok nimetlerinden yararlanarak çok daha rahat yaşamaktadır. Ama bu olgu, Marx'ın kanunun İsveç'te de kesinlikle geçerli oldugu gerçeğini gölgelemez. Çünkü işçinin geçmişe nazaran durumu nisbi olarak iyileşmiş olsa bile burjuvazi ile arasındaki uçurum mutlak anlamda daha derinleşmiştir. Yani aradaki fark geçmişte işçi daha fakirken 100 kat idiyse bugün bu fark 500 olmuştur, 1000 olmuştur. Bu olgu diğer ülkeler için haydi haydi geçerlidir. Kısaca dünyanın neresinde olursa olsun sendikal haklar mücadelesi proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkinin hafiflemesi sonucunu asla vermemektedir, aksine şu veya bu hızla sözkonusu çelişki derinleşmektedir.

Ne ki bu çelişkinin günbegün derinleşmesi, onun çözümü için gerekli olgunlaşma noktasına gelinmesini tek başına tayin etmez. Yazımızın önceki bölümünde sözünü ettiğimiz, madalyonun öbür yüzündeki gelişme süreci vardır, bu sürece yüzyılımızda damgasını vuran bilimsel ve teknolojik devrim vardır. Ve bu muhtevada oluşan uluslararası ekonomik ilişkiler vardır. İşte sosyal damokrasinin gözardı ettiği birinci önemli noktayı da burada aramamız lazımdır.

Lenin'in tesbit ettiği gibi sosyal demokrasinin başını çeken, proletarya içinde emperyalist sömürüden alınan payla palazlanmış ve imtiyaz sahibi olmuş bir işçi aristokratları zümresidir. Emperyalist sömürü günümüzde de, özellikle dış ticaret hadlerinde metropol ülkeler lehine olan akıl almaz değişme yolundan en insafsızca sömürmektedir. Böyle olunca emperyalist sömürüden kâr sağlayan ülkelerde ekonomik büyümenin imkânlarından sendikal mücadele ile haklar koparmak mümkün olabilmektedir. Ve bu olgu da, metropollerde proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki mutlak anlamda derinleşmekte olmasına rağmen, onun çözümü için gereken olgunluğun oluşma anını erteleyen bir faktör işlevini görmektedir.

TÜRKİYE'DEKİ DURUM NEDİR

Tabii emperyalist sömürü altındaki ülkelerde durum tamamıyla farklıdır. Buralarda –Türkiye'de dahildir bu ülkelere– proletarya iki katlı sömürü altındadır. Bir taraftan yerli işbirlikçi burjuvazi tarafında tüm toplumsal zenginlikler refah, aşırı tüketim ve lüks birikirken, aynı zamanda proletaryanın yarattığı artı değerin bir bölümü emperyalist metropollere akmaktadır. Bu nedenle sosyal demokrasinin bu tür ülkelerde gelişkin kapitalis ülkelerdeki ölçekte tutunabilmesi hemen hiç mümkün olmamaktadır ve olası da değildir. Ekonominin, çeşitli suni pompalamalarla istatistik bir ilerleme gösterdiği dönemlerde elde edilen nisbi ekonomik haklar, ekonomik krizle birlikte en sert metotlarla kolayca geri alınabilmektedir. Türkiye proletaryası yakın tarihlerde hem 12 Mart döneminde, hem de 12 Eylül sonrasında bu gerçeği acılı uygulamalarıyla yaşamıştır. Bu nedenle Türkiye'de sendikal haklar uğruna mücadeleyi öne geçirecek bir sosyal demokrasinin işçi sınıfı içinde yaygınca tutunabilmesi olası değildir.

Türkiye'de işçi sınıfının sendikal mücadele vasıtasıyla azımsanmayacak kazanımları olmuştur ve özellikle 70'li yıllarında, ilk ve son birkaç yıl dışında bu kazanımlar, geçmişle kıyaslandığında nisbi olarak gelişme göstermiştir. Türkiye tipi sosyal demokrasinin de işçi sınıfı içinde etkinliğini artırması bu döneme rastlar. Ne ki, sosyal demokrasinin kazanılmış sendikal hakları dahi korumaya gücünün yetmediği, 12 Eylül faşizminin uygulamalarıyla görülmüştür. Ve emperyalizme bağımlı, gelişmekte olan bir kapitalist ülkede, ekonomi bu yapı içinde kaldıkça sosyal demokrasinin, sendikal mücadelenin ilerlemesinin garantisi olmayacağı da anlaşılacaktır. anlaşılmaktadır. Türkiye proletaryası her geçen gün Marx'ın kapitalist gelişmenin genel kanunu'ndaki gerçeği, kendisiyle burjuvazi arasındaki uçurumun her gün daha derinleşmekte olduğunu hayatın kendisinden görmektedir. Çarenin iktidarı ele geçirip, tekelce kapitalist mülkiyete son vermek, bu yoldan çelişkiyi çözmek olduğunu da mücadele süreci boyunca bilincine çıkaracaktır. Böylece sendikal mücadele ile siyasi mücadele arasındaki bağıntı doğru olarak rayına oturacak, bu gün iğdiş edilmiş sendikal hakları ancak siyasi mücadele vasıtasıyla ve bu mücadelenin tayin ediciliğinde yeniden kazanılabilecektir.

SENDİKAL MÜCADELE ÖNEMSİZ Mİ?

Siyasi mücadelenin tayin edici rol oynuyor olması, sendikal mücadelenin siyasi mücadeleye tabi tutulması gerektiği, sendikal mücadelenin taşıdığı büyük toplumsal işlevin hafife alınması sonucunu asla doğurmaz. Tam tersine, ilişki böyle doğru olarak tesbit edildiğinde sendikal mücadelenin en etkin biçimde kotarılıp yürütülmesinin de ön şartları sağlanmış olur. Sendikal mücadeleye en fazla asılanların, en büyük gayret ve fedakarlığı gösterenlerin komünistler olmasının nedeni de budur. Sendikal mücadelenin proletarya için taşıdığı önem üzerinde mücadelenin bunca deneyinden sonra uzun uzun durmayı gerekli görmüyoruz. Ancak başlıca önemli noktaları bir kere daha kısaca hatırlatmakta yarar var.

● Sendikal mücadelenin ve örgütlenmenin tabanı, sosyalist siyasi örgütlenmeden genellikle daha geniş olur. Böylece partili işçilerin siyasi görüşü farklı sınıf kardeşleriyle ilişkilerini geliştirmeleri, onları siyasi mücadeleye kazanmaları kolaylaşır.

● Sendikal mücadele işçilere kollektivitenin meziyetlerini, sağladığı kazançları somut olarak gösterir, onlara kollektif disiplin ve davranış kazandırır.

● İşçi sınıfının birliği ve bütünlüğü, sendikal mücadele kanalından daha pekiştirilip güçlendirilir. Farklı siyasi görüşlere sahip işçiler ayrı bir işyerinde, ayrı bir patrona karşı mücadelede, somut direnişlerde birlikte davrandıklarında ortaya çıkan güçlü durumlarından hareketle, siyasi arenada da beraberce mücadele etmenin meziyetlerini daha kolay kavrarlar, grevlerde oluşan direniş dostlukları siyasi mücadelede de omuz omuza vermeyi, giderek tek bir siyasi çatı altında bir araya gelmeyi kolaylaştırır.

● Sendikal mücadele ile kazanılan her ekonomik demokratik hak, işçi ailesinin çektiği sefaletin biraz daha hafiflemesi, geçim seviyesinin biraz daha yükselmesi, horlanmasının, aşağılanmasının bir kerte azalması demektir. Kuşkusuz bu yoldan, en ileri noktada dahi işçilerin sömürü, baskı ve horlanmadan bütünüyle kurtulmaları mümkün olmaz. Ne ki kazanılan her hak, işçinin kendisine yabancılaştırılmış ağır üretim şartları altında, rahat bir nefes almasını ve kendisi, sınıfı üzerinde düşünecek vakit bulmasını sağlar. Çalışmaktan ve sadece yaşamanın ilkel gereklerini gideriyor olmaktan bunalan işçi, yavaş yavaş bilinçlenecek ve mücadeleye atılacak vakit ve imkanı bulmaya başlar. Konuya etkiyen başka etkenler dışlandığında, işçi sınıfı içinde en militan, en bilinçli işçilerin hiç de en çok ezilen ve bunalan işçiler içinden çıkmadıkları çok rastlanan bir olgudur. Elbette, "en yüksek ücretli, işine en az yabancılaşmış, en az yorucu işlerde çalışan işçiler en devrimci olurlar" demek değildir bu, Çünkü konuya etkiyen başka pek çok faktör de vardır. Ama genel kural olarak kazanılan her ekonomik ve demokratik hak işçi sınıfının siyasi mücadelesinin de aktifine yazılan bir etki ve sonuç getirir.

● Kazanılan her hak, başarıya ulaştırılan her grev, her direniş işçinin kendisine güvenini artırır, mücadele azmini ve şevkini biler. Çok güçlü ve başlangıçta bütün kozlar elindeymiş gibi görünen patronun da geriletilebileceği, yenilgiye uğratılabileceği somut olarak görülüp kavranır. Bunlar işçiye mücadelenin geleceği için, daha ileri mücadele sahnelerine, özellikle siyasi mücadeleye katılması için cesaret kazandırır, sermaye sahibi sınıfın iktidardan da gönderilebileceği bilincinin gelişmesine yol açar.

● Sendikal mücadele örgütlü olmanın nasıl bir değer ve önem taşıdığını işçiye somut olarak gösterir. Sendikal örgütlenme yokken veya etkisiz kılınmışken —örneğin bugün Türkiye'de olduğu gibi— işverenlerin nasıl kendi politikalarını ve kararlarını kolayca empoze edebileceklerini, sendika varsa ve onu çalıştırmak mümkün oluyorsa patronun istediğini dayatamadığını tecrübeleriyle görür, örgütlü mücadelenin vazgeçilmezliğini kavrar.

● Nihayet genel grevlerde, dayanışma grevlerinde, sermaye sahibi sınıfa karşı verilmekte olan mücadeleyi, bizzat hayatın içinde yaşayarak siyasi mücadelenin önemini kavrar. Böylece müc deleye ideolojik ve siyasi olarak kazanılmış işçileri, yani partili öncü işçilerin, işçilerin tümünü mücadele alanına çekmeleri, ideolojik olarak kazanılmamış işçilerin de kollektivite içinde güçlerinden ve katkılarından yararlanmaları ve giderek onları da siyasi mücadeleye kazanmaları mümkün olur.

Bizzat üretim içinde örgütlenen sendikalar işçinin hayatının en vazgeçilmez unsurlarından birisidir. Ve yığınlar hayatın kendisinden, en iyi kitaplardan öğreneceklerinden daha iyi ve daha derinden kavrayarak öğrenirler. İşte burada komünistlere düşen sendikal mücadeleye de öncülük etmek, proletarya sınıfını siyasi mücadeleye kazanma için her imkanı yaratıcı ve yapıcı bir şekilde değerlendirmeyi bilmektir.

Bu konuda son söz olarak denebilir ki, siyasi mücadele ile sendikal mücadele birbirlerinden ayrılmaz, ayrılmaması gereken bir bütün oluştururlar. Her iki mücadele de yek diğerinin gelişip serpilmesi sonucunu verir. Maharet, sendikal mücadeleyi siyasi mücadeleye tabi kılmayı bilmekte ve her iki mücadeleyi tek tek eylemlerde ve genel iktidar mücadelesinde azami sonucu alabilecek şekilde birleştirmeyi becerebilmektedir.

(Sürecek)

CEVAP'A CEVAP-I

reği bir kere daha vurgulandıktan sonra son cümlede aynen şöyle denilmekteydi:

"Marksizmin demokrasi alanında söyleyecekleri bir hayli fazladır."

Nitekim bir dahaki sayıda "Eleştirilere Cevap I" başlığı altında "marksizmin demokrasi alanında söyleyecekleri" geldi! Ama sadece bir bölümüyle. Cevap I yazısı şu bölümle son buluyordu:

"Ama daha bitmedi. Gelecek yazımızda 'demokrasi mücadelesi' konusundaki anlayış farklılıklarımızın kökenine indiğimizde aynı sıfat bir kere daha sahiplerini bulacaktır." (D.Türkiye, sayı 25)

Daha sonraki 26 ncı sayıda "Eleştirilere Cevap II" başlığı altında yayınlanan yazıyı da okuyunca aklımıza ister istemez Lenin'in demokrasi hakkında yukarda zikrettiğimiz sözleri geldi. Çünkü D. Türkiye yazarı, kendi demokrasi anlayışının somut tarifini yapmaktan devamlı beri durmaktadır, Üstelik bizim, kendilerinin görüşlerinin bilimsel olmadığı, gerçeklerle bağdaşmadığı ve dolayısıyla marksizm dışı olduğu şeklindeki yargılarımızdan aşırı derecede alınmış olduğu ve devamlı bunun aksini iddia ettiği halde demokrasi konusunda marksizme başvurmaya yanaşmamaktadır. Oysa bizim eleştirilerimizin belkemiğini D. Türkiye'de yayınlanan yazılardaki demokrasi anlayışının eksikliği ve sakatlığı oluşturmaktaydı. Bu bakımdan "Eleştirilere Cevap" yazıları asla "isimleriyle müsemma" değillerdir, yani cevap olamamışlardır. Bu nedenle de D. Türkiye yazarı (ya da "yazarları", ama kolaylık olması bakımından biz bundan böyle "yazarı" kelimesini kullanacağız) önerdiği "demokrasi" türünü somut sınıf muhtevasıyla açıklamadığı sürece istediği kadar aksini iddia etsin marksizmin dışında dolaşmağa devam edecektir.

Denebilir ki, "cevap" yazılarında, sonuçta "Türkiye toplumuna" öngörülen demokrasi "sosyalist" olarak tanımlanmaktadır, bundan somutu daha ne olsun?

Hayır, sosyalizmin tüm dünyada kazandığı bunca başarı ve prestijden sonra kendilerine sosyalist diyen öyle düzenler ortaya çıkmıştır ki, sosyalist demokrasi somut sınıf muhtevası ve işleyiş mekanizmasıyla açığa konmadıkça, demokrasi örneğinde verdiğimiz muza benzer.. Bugün İsveç sosyal demokratlarına sorsan orada varolan düzen "sosyalist demokrasi"dir, Papandreu'ya, Felip Gonzales'e sorsan "sosyalist demokrasi"nin yarısı aşılmıştır. Irak, Suriye Baaslarına sorsan mevcut rejimlerinin adı "sosyalist demokrasi"dir ve ilh. stelik gayet iyi biliyoruz ki, D. Türkiye yazarının "sosyalist demokrasi"den kastettiği, dünya sosyalist sistemi içinde yer alan ülkelerdeki rejimler hiç mi hiç değildir. Tam tersine o ve yandaşları, aslında hiçbir ilerici yanı olmayan, sosyalizm dışı motiflerle ortaya çıkıp, yönetimdeki başarısızlıklar, aksamalar ve hatalar nedeniyle, gelişen ve bir süreç boyunca gericileşerek Polonya'yı sosyalizmden geri döndürmeye yönelen "Solidarnoscu demokrasi"nin sempatizanlarıdırlar. O Solidarnoski, lideri, Papa'nın –hani faşist katil Ağca'yı kardeş ilan eden, hristiyan dünyasının manevi liderinin– en sadık bendesidir ve dünyada ne kadar sosyalizm dü-manı varsa, Reagan'ından Tür /e burjuvazisine kadar, hepsinin sempatisini ve desteğini kazanmıştır.

"DEVLETÇİ ELİT" ZÜMRENİN KÖKENİ

D. Türkiye yazarı "Cevap" yazılarında kendi sosyalist demokrasi anlayışını somutlamadığı gibi somut eleştirilerimizin bir tekine bile cevap vermeğe yanaşmamaktadır. Buna mukabil eski söylenenler, bu sefer yeni cümleler ve biçimlerde ama öz olarak herhangi bir yenilik getirilmeksizin aynen tekrarlanmaktadır. Bu konunun bizler tarafından anlaşılmayacak kadar "yeni ve derin" olduğu sık sık vurgulanmasına rağmen mesele somut olarak açımlanmamakta, sadece Cevap II yazısında meselenin tarihsel kökenine inilmeğe çalışılmaktadır.

Türkiye toplumunun her alanında rahatça görülen hoşgörüsüzlüğün, şiddetin olağan sayılmasının, baskıcılığın –aile içindeki anlaşmazlıklarda son sözü söyleyenin dayak olmasından tutun da, solcu gençlik grupları arasındaki tartışmaların hemen düelloya dönüşmesine kadar– kökenlerinde geçmişteki despotik rejimlerin önemli bir faktör payı oluşturdukları elbette ki doğrudur. Ama meseleye böyle bakmak başkadır, D. Türkiye yazarının yaptığı gibi burjuva muhalefetin seçmenin oylarını toplamasının sırrını Yavuz Sultan selim ya da Kuyucu Murat Paşa'da aramak başka. Üstelik meseleye böyle yaklaşmak, ne yeni bir şeydir, ne de "tartıştığımız" konuda bizi bir adım ileri götürür. Yeni değildir, çünkü 1968 Çekoslavakya olaylarından sonra da bir "ceberrut devlet", "sunuf-u devlet", "güleryüzlü sosyalizm", "kerim devlet", "asyatik üretim tarzı" vb. tartışmalar almış yürümüştü. Ve sol hareketin onca gençliğine, marksizmin onca hazmedilememiş olmasına rağmen, – hiç kusura bakılmasın – o günkü tartışmaların seviyesi D. Türkiye yazarınınkinin bir

hayli üstündeydi. Sonra tartışmalar çok geçmeden sönümlendi, çünkü devleti sınıflardan soyutlayan anlayışların çok kof oldukları çabuk ortaya çıktı.

"Türkiye'de nasıl bir demokrasi" meselesinin çözümünü, Osmanlının düzenindeki despotizminden hareket ederek belirlemeye kalkmak gerçekci olmadığı gibi –çünkü "geçmişin ağır mirası bir kâbus gibi yeni nesillerin omuzlarına çökse" de, bu gün Türkiye'de burjuvasıyla proleteriyle bambaşka bir üretim tarzı, bambaşka bir toplum, bambaşka üretim ve bölüşüm ilişkileri vardır ve sınıflar arasındaki çelişkileri ilişkileri. onların birbirlerine karşı konumlarını belirleyici faktör budur– bizi üzerinde durduğumuz, çözüm aradığımız konudan da saptırır. Türkiye toplumunun nereden gelip nereye gittiği, geçmişinin daha iyi araştırılmasıyla ve bilinmesiyle kuşkusuz daha iyi kavranır. Ve bu kapsamda bir hayli eksiklikler, araştırılması, tartışılması gereken konular vardır. Ama "Türkiye'de nasıl bir demokrasi" tartışması başlıca Osmanlının despotizmine bağlandı mıydı, konu kaydırılıp, Fatih kapıya dayandığında meleklerin cinsiyetini tartışan Bizanslı papazların konumuna düşülmüş olunur.

BURJUVAZİ VE SEÇMEN

D. Türkiye yazarı bizim somut eleştirilerimize cevap verecek yerde kendi görüşlerini savunmak amacıyla önceki yazılarda yer alan iddialarını, fazla bir şey katmaksızın tekrarlıyor. İşte dediğimizin kanıtı.

"E.Sesi ve Kitle, bizim '1946 olayı'nda halkın CHP' ye karşı tavır alışını 'devlete karşı tepki' diye niteleyip olumlu özellik atfetmemize iki açıdan saldırıyorlar.Birinci gerekçeleri DP yöneticileri kadrolarının kimliği, sınıfsal durumları ve takip ettikleri iktisadi politikalardır. İkinci gerekçeleri ise bizim bu tür tanımlamalar yapmakla devleti sınıflarüstü sayan bir anlayış sergilediğimiz iddiasıdır. Kitle buna bir de 'anarşizm' tesbiti ekliyor.

İki iddiaya daha önce cevap vermiş olmamıza rağmen yeniden kısaca değinelim. D. Türkiye'de DP ile onu destekleyen halk hareketi hiçbir zaman özdeş gösterilmemiştir. DP'nin sözünü ettiğimiz halk tepkisinin harekete geçirmesinin doğal biçimlenişi olarak ortaya çıkmadığını özenle vurguladık. DP, bu potansiyel tepkinin varlığını bilmekte ve onu kullanarak, aynı zamanda da mevcut düzenin temellerini koruyarak iktidara gelmeyi hesaplamaktadır. Bu konuda daha ayrıntılı açıklamaların yeri burası değil. E. Sesi ve Kitle eğer asgari bir dikkat ve dürüstlük göstermiş olsalardı, bizim analizlerimizde DP-AP ve CHP'den değil, bu halk hareketinden sözettiğimizi 'tarihsel halk tepkisi' dediğimiz şeyi DP-AP ve CHP'nin değil, bu halk hareketinin içeriğini, bahsedilen partilerin ise bu tepkiyi bilen ve onu düzen sınırları içinde iktidara gelmek için kullanan kadro olduğunu daima belirttiğimizi görürlerdi." (cevap II)

Yazar yukardaki alıntının ikinci paragrafında, toplumun devlete geleneksel tepkisi tezini savunurken burjuva partilerine oy veren kitlelerle bu partileri özdeşleştirmediğini söylüyor. Bu partilerin halkın tepkisini kullandığını yineliyor. Biz eleştirilerimizde seçmenin şu veya bu partiye oy vermesinde başta gelen saikin hiç de devlete duyulan geleneksel tepki olmadığını yakın tarihin bir dizi somut olayıyla kanıtladık. D. Türkiye yazarının "Cevap" adlı yazısında bu dediklerimize tek bir cevap yok. Olmadığı gibi kendini savunmak için gösterdiği gerekçelerle yine marksizm dışında dolaşmağa devam ediyor. (Demokrasi tartışmasında herkesi marksizm içi görmek şeklinde bir dargörüşlülüğümüz yok. Marksizm dışı olsa da, kişi mâkul üzerinde anlaşabileceğimiz şeyler söyler. Demokrat Türkiye yazarı ise yerli yersiz bizi dogmatik–ekonomist marksist olarak niteleyip marksizmi kendi tekelinde tutmaya pek hevesli.) Nerede görülmüştür ve iddia edilmiştir ki, bir burjuva partisiyle oy verenlerin özdeşleştirildiği. Burjuvazinin şu veya bu türden partileri her zaman toplumda çok küçük, –fakat organize– azınlık bir egemenler zümresinin çıkarlarını temsil ederler, ama ezici çoğunluğu çalışan halktan oluşan seçmenlerin oylarını alırlar. Bunun için de yığınların şu veya bu eğilimlerini, inançlarını, umutlarını vb. istismar ederler. Yani kendi çıkarları için yığınları kötüye kullanırlar. Ama D.Türkiye yazarı olaya farklı bakıyor. Ona göre bir yanda "devletçi elit zümre" var, öte yandan burjuvazisiyle, çalışan halkıyla Türkiye toplumu. Son ikisi devletçi elit zümrenin istibdatından çok çektikleri için ona diş biliyorlar. Ve burjuvazi bu tepkinin başını çekerek "halkın coşkulu desteğiyle" iktidara geliyor. İşte D.Türkiye'nin meseleye sınıfsal yaklaşımı. Devletçi elit zümre alaşağı ediliyor ama devlet tüm haşmetiyle varlığını sürdürüyor, her de yeni sahibi "devlet düşmanı" burjuvazinin elinde. Üstelik de bu devletin yeni sahiplerine oy veren seçmen, devletin yeni zulmüne rağmen sittin sene "demirgrat" kalmakta inat ediyor. Nerede kaldı devlete karşı geleneksel tepki?

SINIFLAR ÜSTÜ DEVLET

Tabii bu tür somut açıklamalara gelince D.Türkiye yazarından tıss yok. O aşırı bir hırçınlıkla bilinen minval üzerine kendini savunuyor ve kaçınılmaz olarak kaş yapayım derken göz çıkarıyor.

Yukarıdaki alıntıların devamı ise şöyle:

"Halkın devlete karşı tarihsel tepkisi'nden sözetmemizin devleti toplumdan, sınıflardan soyutlayan Marksizmdışı bir anlayışa tekabül ettiği eleştirisine gelince... Bunu söyleyebilmek içler acısı bir darkafalılığın ve bilgisizliğin muhteşem bir ifadesidir. Bu iddia darkafalılıktır, çünkü biz sözkonusu halk tepkisinin açıklamasını yaptığımız her yerde bu tepkinin genel olarak devlete değil, kendisi devletle özdeşleşmiş bir elitler zümresine karşı duyulan bir tepki olduğunu belirttik. Yeri geldiğinde bunları 'asker-sivil-bürokrat zümre' vb. tanımlamalarla adlandırdık. Ve yine belirttik ki bu zümre, Türkiye toplumunun yüzyıllar öncesinden gelen siyasal tarihinde öne sürdüğümüz nitelikleriyle hep varolagelmiştir. TC'nin kuruluşunda öncü rolü oynayanlar da bu zümrenin devamıdırlar. Günümüzün Cuntacıları da öyledirler. Bunlar Türkiye toplumunun –daha öncesinde Osmanlı toplumunun– kapitalizmöncesi yapısında siyasal yönetim tekellerini sürdürebiliyorlardı. Ancak kapitalizmin gelişmesiyle, ülkenin ekonomik-toplumsal yapısında dönülmez değişimlerin başlayıp hızlanmasıyla birlikte bu konumlarını sürdüremez oldular. Toplumsal değişimin sonucu ortaya çıkan yeni siyasi güçlerin varlığında kah direnerek, kah geri çekilmeye mecbur olarak konumlarını olabildiğince korumaya çalıştılar. Ancak fırsatını bulduklarında kaybettiklerini yeniden ele geçirmeye çalışmaktan da geri durmadılar.

Biz D.Türkiye'de bu asker-sivil-bürokrat zümreyi, burjuva devlette aynı işlevleri üstlenmiş bürokrasiden hayli farklı bir kategori olarak ele aldık. Bu zümrenin kendisine özgü bir siyasal anlayışa sahip olduğu noktası üzerinde özellikle durduk. Belirttik ki; bu zümre kendisini toplumun doğal yöneticisi, devletin ve devletin egemen olduğu 'memleket'in hakiki sahibi sayan bir zihniyet taşımakta, dolayısıyla devleti kendisinin mülkü özdeşliği kabul etmekte, yani çağdışı bir elitist anlayışı temsil etmektedir." (a.y)

Hemen görülüyor D.Türkiye yazarının özürü kabahatinden büyük. Devleti sınıflardan soyutlamadığını kanıtlamaya çalışırken, tam da bu noktada devleti yine sınıflar üstüne oturtuyor. Bizim bildiğimiz bu gün Türkiye'de iyi kötü bir kapitalist düzen vardır. Üstelik D.Türkiye yazarının ele aldığı son 40 yıllık dönem boyunca da Türkiye yapısal olarak kapitalizm yolunda ağır aksak da olsa bir hayli yol almıştır. Şimdi nasıl olmaktadır da bu kapitalist düzenin başlıca sahibi burjuvaziden bağımsız, hatta onunla çatışan bir zümre devleti elinde tutmaktadır? Devletin sınıflardan soyutlanması bu değilse nedir? Elbet devlet insanlarla kaim olur, başlıca insanların oluşturduğu, çalıştırdığı bir mekanizmadır. Ve bu mekanizmanın içinde yer alanların şu ya da bu boy patron olmaları, ne gereklidir ne de zorunludur. Burada kıstas bu mekanizmanın kimin çıkarlarını koruduğu, kimin çıkarlarına hizmet ettiğidir. Sözgelimi bir generalin illa patron olması (şimdi artık Şahinkaya örneğinde gördüğümüz gibi böyleleri de bir hayli yaygındır) gerekmez. Bu "batı"nın pek çok demokrasilerinde de böyledir. Ama böylesi yüksek bürokratlar burjuva sınıfının birer ögesi sayılırlar. Tarihsel olarak Türkiye'nin geçmişinde farklılık varmış! bu demode tartışmanın konumuza bir yararı yok. Somut olarak aldığımız Evren ve şürekâsı sınıfsal anlamda Türkiye tekelci burjuvazisinin birer mensupları mı, değiller mi? D. Türkiye yazarı bu soruya "hayır" dediği için, onun devleti de ister istemez sınıflar üstü oluyor. Şu sözler konuyu daha da aydınlığa çıkarıyor.

"Bu ülkede kırk yıl, kendini 'memleketin ve devletin gerçek sahibi' gören bir zümrenin koyduğu ve kolladığı kurallar çemberi içinde bir 'demokrasi oyunu' oynandı. Ve kırk yıl, Türkiye toplumunun oyunu alarak iktidara gelmiş burjuva partiler bu oyunun sakatlığına göz yumdular." (a.y)

Yukarıdaki satırlar D.Türkiye yazarının devletinin, en azından burjuvaziden bağımsız, onun dışında olduğunun çarpıcı ifadesidir. Diyelim ki, burjuvazinin tarih sahnesine yeni çıktığı gündekine benzer bir durum var ve "devletçi elit zümre" toplumdaki eğemen güç olarak devleti elinde tutuyor. Öyleki, "demokrasi oyunu" onun koyduğu kurallar çerçevesi içinde oynanıyor ve burjuvazi bu "sakatlığa göz yumuyor!"

Türkiye'de değil de ayda yaşıyorsak ne ala! Ama olup bitenleri somut olarak değerlendirebilen her kişi gayet iyi bilir ki, bu ülkedeki "demokrasi oyunu" sadece ve sadece burjuvazinin koyduğu kurallar içinde oynanmaktadır. Demokrasinin sınırlarının, burjuvazinin dışında, devleti elinde tutan bir zümre tarafından çizildiği iddia edildi miydi, kapitalizmin bunca geliştiği ve burjuvazinin egemen güçleri çekip çevirdiği bir ülkede bunun yegane anlamı devletin sınıflar üstü olduğudur. D.Türkiye yazarı yine kendi kazdığı kuyuya düşmüştür. Ve iddiasını savunmaya devam ettikçe de yeni yeni kuyulara düşmesi kaçınılmazdır.

(Uzunluğu nedeniyle yazımızı iki bölümde yayınlıyoruz. II. bölümü KİTLE'nin Mart 1984 sayısında yer alacaktır.)

İŞÇİ SINIFI, DEĞERLİ EVLADI ANDROPOV'U KAYBETTİ

On altı yaşından beri, yarım asırı aşkın bir süredir, önce Komsomol'da, sonra Nazi işgaline karşı partizan savaşında, SBKP'nin çeşitli organlarında ve nihayet Merkez Komitesi Genel Sekreterliğinde, ülkesi ve halkının refah ve mutluluğu, dünya barışının korunup geliştirilmesi, yaşayan sosyalizmin daha ileriye götürülmesi, işçi sınıfı enternasyonalizminin pekiştirilmesi, emperyalizm boyunduruğu altındaki halkların kurtuluşu, kısaca dünya devrimci sürecinin daha da geliştirilmesi için sürekli mücadele etmiş; bilime sıkı sıkıya bağlı, çalışkan, titiz ve yaratıcı bir komünisti kaybettik.

Yuri Viladimiroviç Andropov 15 ay Merkez Komitesi Genel Sekreterliği yaptı. Bu kısa süre içinde halkının derin sevgisini kazandı. Elbette ki, dünya devrimci sürecinin öncüsü, ilk proleter devriminin mimarı olan Parti' nin, Lenin'in Partisi'nin, artık yüzyıla yaklaşan deneyi ve mücadele geçmişiyle kendi içinde yetiştirip,kendi kollektivitesinin önüne çıkardığı Genel Sekretiri, partinin taşıdığı saygıyı, partiye yönelen sevgiyi doğal olarak yükümlenenlerin "birincisi"dir. Ama insanoğlunun, kaynağını parti'den alsa da, kendisine ait bir rengi vardır. İşte Andropov yoldaşı, on beş ayda hem kendi halkına, hem başka ülkelerin komünistlerine sevdiren şey, onun taşıdığı bu renktir.

Tarih, insanlığın önüne çözümlenebilecek sorunlar çıkarır. Bu ünlü deyişi şöyle de ifade edebiliriz: tarih insanlığın önüne artık çözümlenme sırası gelmiş olan sorunları çıkarır. Kurumlar ve kişiler önlerine konan sorun' un çözümünü kendilerinden önce ortaya çıkan ve kendilerini de oluşturan birikime borçludurlar. Ama sorun da çözümlenmek için "uygun" kuruma ve/veya kişiye denk düşmelidir.

İkinci dünya savaşından serpilerek çıkan muzaffer sosyalizmin önünü alma çabasıyla kaynatılan soğuk savaş kazanının devrilmesinin nesnel koşulları, SBKP öncülüğündeki yaşayan sosyalizmin başarılarıyla hazırlanırken; olgunlaşmakta olan koşullarla, ona "denk düşen" kişi buluşmak zorundaydı. Yumuşama, leninist barış içinde birarada varolma ilkesi böyle egemen kılındı. Sürecin kişiye bağlı yönü buydu. Brejnev öldü, SBKP'nin barış politikası sönümlendi mi? Hayır, barış insanlığa lazımdır. Sosyalizmin kapitalizmi aşıp, daraltması ve ortadan kaldırması için yaşam sürmelidir. Barış sosyalizme lazımdır. Bu gereklilik SBKP kollektivitesi içinde ilmik ilmik örülmüş bir politikayla hayata geçirilmiştir. Sürecin kişiye bağlı olmayan yönü de bu.

SBKP, sosyalizm kuruculuğunda Lenin'in "Her kim ki, genel sorunları önceden halletmeden kısmi sorunlara el atar, mutlaka ve her adımda, kendisi farkında olmadan, o genel sorunlarla karşılaşacaktır. Her ayrı durumda farkında olmadan böyle sorunlarla karşılaşmak, insanın politikasını en feci yalpalamaya ve ilkesizliğe mahkum etmesi demektir." tesbitini hiç bir zaman gözden uzak tutmadı. Önce en genel sorunu ele aldı. Onu hallederken bazı kısmi sorunları da çözdü, başka genel sorunlara uzandı. Zaten "genel olan" ile "kısmi olan" bıçakla birbirinden ayrılmış iki kategori değildir. Her genel sorunun halli, bazı kısmi sorunları da içerir. Ama, yeni kısmi sorunlar da üretebilir. Zaman içinde genel sorunların baskısı azalır, sönümlenir ve nihayet kaybolur. Belki bunun bir adım gerisinden, kısmi sorunlar da, giderek üstesinden daha kolay gelinen, her başarının bir sonraki "iş"i kolaylaştırdığı bir süreç izler. Ama, tam komünizme ulaşmadan hem genel sorunlar, hem kısmi sorunlar varlıklarını koruyacaklardır.

— Marx'ın kollektif üretimin birinci kanunu saydığı ekonomik kanun (çalışma süresinden tasarruf etme kanunu) henüz tam olarak işlemiyor.

— Politik aydınlatma ve kitlelerin siyasi eğitimi sisteminde ş[illegible]kilcilik ve şu ya da bu genel [illegible]zin yaşamdan kopuk şekilde mekanik olarak ezberlenmesi devam ediyor.

— Bilimsel-teknik sonuçların pratiğe sokulması henüz kötü gidiyor.

— Parti organlarının devlet organlarının kopyası olmasının her zaman önüne geçilemiyor. Sonuçta bu, devlet yöneticilerinin sorumluluğunun azalmasına, sorumluluğun parti organlarına devredilmesi yolunda gayretlere yolaçıyor ki, bu da parti organlarında istenmeden idareci davranış ve unsurlarını ortaya çıkarıyor.

Evet, bu tesbitleri Andropov yoldaş yapıyor. Bu tesbitleri yaparken bir sorunun çözümü iç[illegible] üzerine basılması gereken ilk b[illegible]samağı ihmal etmiyor. İşçi sınıfı bilimini derin bir şekilde kavramış olmanın rahatlığı ve deneyli Partisinin önderliğinde Sovyet halkının bunları çözebilme gücüne inanmanın güveniyle, sorunların kaynaklandığı nedenleri de sıralıyor:

"Yaşayan sosyalizmin tarihi tercübesi gösteriyor ki, 'benim' olanı, özel mülkiyete sahip olunanı 'bizim' olana, kollektif mülkiyete sahip olunana çevirmek öyle basit bir iş değildir. Mülkiyet ilişkilerinden devrim, temel üretim araçlarını bütün halkın mülkü kılan tek bir eyleme indirgenemez. Bir efendinin hakları-

nı elde etmek ile, gerçek, akıllı ve tutumlu bir efendi olmak hiç de aynı şeyler değildir. Sosyalist devrimi gerçekleştirdikten sonra insanların önünde, tüm kamu servetinin tek ve bölünmez sahipleri olarak yeni durumlarını öğreninceye kadar, kendilerini buna hem ekonomik ve politik olarak, hem de denilebilir ki, psikolojik olarak hazırlanmaları, kollektivist bir zihniyet ve davranış geliştirmeleri için katedecekleri daha uzun bir yol vardır. Zira bir insanın bir sosyalist olarak yetişmiş olabilmesi için yalnız kendi çalışma başarılarına, kendi refah ve saygınlığına değil, çalışma arkadaşlarının, iş kollektifinin başarısına da, bütün ülkenin ve dünyanın her yanında çalışan insanların çıkarlarına da kayıtsız kalmaması gerekir.

Andropov yoldaş sorunların çözümü için üç alandaki görevler üzerinde duruyor. Bunlar; ideoloji, sosyalist demokrasi ve bilim-teknoloji alanlarıdır.

Bilimsel-teknolojik devrimin yarattığı olanakların daha yoğun bir şekilde sistemin hizmetine sokulması, yani "üretimde otomasyona gitmek, robotların ve bilgisayarların en yaygın kullanımı ve üretimin hızlı ve etkin bir biçimde yeni ürünlerin yapımı için ayarlanmasına olanak sağlayacak esnek teknolojilerin yerleştirilmesi..." gene birinci ve ikinci alandaki görevlerin daha hızla başarılmalarına hizmet edecektir. Çünkü "...üretimde robotların geniş kullanımı... (bizi) kol ve kafa emeği arasında varolan farklılığı giderme ödevinin çözümüne daha da yakınlaştıracaktır...

Andropov yoldaş yaşayan sosyalizmin daha ileri götürülmesinde birinci tutamak noktasının kadroların, işçi sınıfının, top yekün Sovyet halkının ideolojik düzeyinin daha da yükseltilmesi olduğunu üzerine basarak vurguluyor. "... Sorunlar (ekonomik örgütsel ve diğerleri) ne kadar önemli olurlarsa olsunlar, ideolojik görevler sürekli ön planda tutulmalıdır." Çünkü her şey insan içindir. İnsanın mutluluğu, daha da gelişimini önleyen toplumsal, tarihi ve hatta doğasal engellerin kaldırılması içindir. Ama ne yapılacaksa insan tarafından yapılacaktır. Görevler karmaşıklaştıkça, gelişmiş sosyalizm tam komünizme doğru evrildikçe, insanı daha yüksek bir gelişme basamağına sıçratacak zemberek daha da kurulmak zorundadır. Bu zemberek insanın kendi içindedir ve sömürüden kurtulmuş kendi kendisinin efendisi olmuş olan insanın ideolojik yetkinliğinden başkası değildir. Sosyalist demokrasinin genişletilmesi de "bürokratik 'aşırı örgütlenme'nin ve biçimciliğin, kitlelerin insiyatifini tıkayan ve yıpratan yaratıcı düşünceyi, emekçi halkın diri davasını köstekleyen herşeyin giderilmesi" gereği de yine bunun için insanın daha da yetkinleştirilmesi için değil midir?

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NİN MESAJI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi, Yuri Andropov yoldaşın kaybı üzerine SBKP Merkez Komitesi'ne bir mesaj gönderdi. Mesajın metnini yayınlıyoruz.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adına Yuri Andropov yoldaşın ölümü üzerine duyduğumuz derin üzüntüyü bildiririz.

Hayatını Sovyetler Birliği halklarını daha aydınlık ve refah günlere kavuşturmaya ve dünyadaki demokrasi, barış sosyal ilerleme, sosyalizm mücadeleseni adamış olan Andropov yoldaşın ölümü hem uluslararası proletarya hareketinin, hem de insanlığın büyük bir kaybıdır.

Yüce Lenin'in izinde giden Andropov yoldaş eksiksiz bir komünistti. Günümüz dünyasında, dünya devrimci sürecinin başta gelen devrimci hedefi olan kalıcı bir barışın sağlanması için var gücünü sarfetti. Bu uğurda gerginliğin azaltılması, yumuşama sürecinin yeniden etkinlik kazanması için, barışsever Sovyet halklarının taleplerinin başlıca savunucusu oldu.

Andropov yoldaş kısa süren genel sekreterliği süresinde, yüce Lenin'in partisi SBKP'nin devrimci yaratıcı çizgisinin geliştirilmesine katkıda bulundu. Yeni ufuklara doğru azimle ilerleyen Sovyetler Birliği'nin karşılaştığı zorluklara cesaretle parmak bastı, Sovyet halklarının parlak istikbali için yaratıcı bir politika izledi. SBKP, Sovyetler Birliği proletaryası, tüm Sovyet yurttaşları, uluslararası komünist ve işçi hareketi, tüm dünya halkları Andropov yoldaşın sosyalizm ve barış mücadelesindeki başarılarına çok şeyler borçludurlar.

Yüce Ekim Devrimi'nin mimarı ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin saygın öncüsü SBKP, engin deney hazinesiyle, Türkiye proletaryasının vermekte olduğu sömürü ve baskıdan kurtulma mücadelesinde ona her zaman ilham kaynağı olmuştur. Bu kapsamda Andropov yoldaş ve onun katkıları önemini daima koruyacak, onun anısı ülkemiz halklarının daha yaşanılası bir dünya için verdiği mücadelede yaşayacaktır.

Sovyetler Birliği halklarına, yüce Lenin'in yolunda yaratıcı bir şekilde ilerleyen SBKP'ye Türkiye proletaryasının ve tüm emekçilerin en içten taziyetlerini iletiriz.

TSİP
Merkez Komitesi

Ama teknoloji nasıl insanın yetkinleşmesine yolaçacaksa, daha yetkin insan da daha gelişkin teknolojiyi üretebilecektir. Nasıl gelişmiş demokrasi kitlelerin insiyatiflerini, yaratıcılığını geliştirecekse, ideolojik yetkinliği, politik bilinci artmış kitleler de sosyalist demokrasinin daha da gelişmesini sağlayacaklardır.

"

Çalışmada daha fazla aleniyet ve yönetici kadroların nüfus önünde düzenli hesap vermeleri, Parti ve devlet organlarının icraatlarının halkın ihtiyaç ve çıkarlarına daha yakınlaştırmaya katkı getirmez mi?...

Birşey daha var yoldaşlar. Demokratik normlarımızın ve doğrultularımızın eylemlerle sağlamlaştırılmadığı ve sadece biçimle, zahiri davranışlarla yetinildiği durumlara karşı gerçek bir savaş ilan etmeliyiz. Örneğin sık sık olduğu gibi, bir toplantı esas itibariyle önceden hazırlanmış bir senaryoya göre geçiyorsa, ilgi duyulan samimi bir tartışma yoksa katılanların konuşmaları önceden belirlenmişse, bırakın eleştiriyi, insiyatifler dahi hizaya sokuluyor ve bastırılıyorsa, bu toplantı çok yarar sağlar mı? Ve emekçilerin çıkarlarını savunmak, üretimde şu ya da bu aksaklıklara karşı sesini çıkarmak cesaretini gösteremeyen bir sendika örgütünün çalışmasının çok değeri olabilir mi?...

Daha uzun erimli bir perspektife gelince, biz komünistler bunu Sovyet devletçiliğinin toplumsal öz yönetime adım adım gelişmesinde görüyoruz...

Açıktır ki bu süreç kendiliğinden ve salt birilerinin iyi niyeti ile gelişmeyecektir. Bu süreç hem toplumun maddi imkanlarının, hem de *halk kitlelerinin kültürünün ve politik bilincinin* düzeyiyle koşulludur."

Andropov yoldaş öldü. O, SBKP kollektivitesinin bir ürünüydü. Kollektivite yaşıyor, hep yaşayacak. Yaşayacak ve 270 milyonluk bir ulusun bağrından gelen 18 Milyonluk bir Partinin zengin kaynaklarıyla beslene beslene güncel göreve "denk düşen" liderlerini içinden hep çıkaracak.

GÖSTERMELİK SEÇİMLERLE DEMOKRASİYE...

(3. sayfadan devam)

zından eksik etmeyen –hâlâ da öyle ya!– bir Ecevit'in işbaşındayden faşist tırmanışa karşı demokratik kitle mücadelesine nasıl ket vurduğunu hatırlatalım yeter.

Kaldı ki Sodep'e –ve benzerlerine– bu tür kayıtsız-şartsız destekler, demokratlığın gereklerini yerine getirmekte yalpalayan bu gibilerinin, bu tutumlarına pirim vermekle eş anlamlıdır, ve demokrasi mücadelesine yarar sağlamaz. Aksine, benzeri her durumda solcuların oylarını cepte keklik gören sosyal demokratlar, demokrasi düşmanlarına daha da tavizler vermeye devam ederler. Nitekim solun önemli bölümünün kurtulamadığı, CHP'ye ve haleflerine kayıtsız şartsız oy verme hastalığının sonuçları hep böyle olmuştur. Oysa sosyalistler demokratik hak ve özgürlüklerin en kararlı ve tutarlı savunucuları olarak –kendilerinin alternatif çıkaramadıkları her durumda– sosyal demokratlardan, onları seçimlerde desteklemenin karşılığında somut demokratik hak ve özgürlükleri savunmalarını talep etmekle yükümlüdür.

"Yığınlara yeterince ulaşmak mümkün olmuyor, böyle olunca da önerilen taktiklerin tutmaması solun toplumda daha yaygın olan potansiyel itibarına darbe indiriyor ve daha da gücünü düşük gösteriyor, onun tecrit olmasına yol açıyor!" türünden gerekçeler, haklılık payı olsa bile, demokrasi mücadelesinde yığınlara yanlış hedef göstermemize neden olmamalıdır. Hele sosyalistler proletaryanın bağımsız hattını çiğnemedikçe işçileri, emekçileri Sodep'e oy vermeye çağıramazlar. Çaresizlikten, çareyi, geçmişte kemalizmin, şimdilerde sosyal demokrasinin –en temel demokratik hakları bile savunmayan bir sosyal demokratlık nasıl oluyorsa!– peşine takılmakta bulmak çare değildir. Türkiye toplumu gerek demokrasi, gerekse sosyalizm mücadelesi açısından gerçek anlamda yeni yeni mayalanmaya başlamaktadır. Bu mayayı tutturacak sağlam bir kadronun sabırla oluşturulması bugün herşeyden daha fazla öncelik taşıyor.

"Seçimler" mahallidir. Ama il genel meclisi seçimleri siyasi gelişmeler bakımından önem taşımaktadır. Çünkü Türkiye çapında seçmenin eğilimini aksettirecektir. Bu nedenle kim ki Cunta'nın çizdiği bu yoldan demokrasiye dönüleceğine inanmamaktadır, onun protestosunu boş oy kullanarak göstermesi şarttır.

Belediye seçimlerinde durum biraz farklıdır. Çünkü seçmenin eğilimi için bir kıstas olarak alınmaz belediye seçimleri. Özellikle belediye başkanlık seçimleri, kişinin bir bakıma şahsiyetini de ilgilendirmektedir. Bu nedenle belediye seçimlerinde adayın kişiliği de göz önünde tutularak, bir genellemeye gidilmeden yerel değerlendirmeler hesaba dahil edilmelidir.

Seçim 6 Kasım'daki gibi sahte de olsa, şimdiki gibi göstermelik de olsa geniş yığınların içinde yeraldıkları bir toplumsal olay olmaktadır. Yığınların rolü figuranlıktan ileri gitmese de bu tür olgular kitlelerle bağ kurmanın, onları mücadeleye kazanmanın imkanlarını yaratırlar. Ama bukadarı yetmez. Kitleler "başka yollardan" alternatifler görmedikleri –ve zaten gösterme iddiasında olanlar sadece ceplerine üfledikleri– sürece, onlara alternatif de göstermek gerekir. Örneğin bir sanayi yöresinin proleteri bol bir belediyesinde, demokratik hak ve özgürlükleri savunan, bu uğurda mücadele edeceğini somut örnekleriyle ilan eden bir belediye başkan adayı... Bu günün şartlarında dahi bu, yapılmayacak bir şey değildir. Yeter ki demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinin öncüleri

paçaları sıvamayı bilsinler.

25 Mart mahalli "seçimleri" nin, özellikle il genel meclisi seçim sonuçlarının nasıl bir gelişmeye yol açacağını şimdiden kestirmek için vakit erken. Sonuç ne olursa olsun Cunta'nın daha sıkışacağı, daha tecrit olacağı bir perspektif yanıltıcı olmaz. Ama demokrasi güçleri böylesi fırsatları da değerlendirip anti-faşist bir yığın örgütüyle davranmadıkları sürece, Evren ve şürekâsı son sözü söylemeye devam edeceklerdir. Cunta'nın devrilmesi, o istediği kadar kendisini kamufle etmeye çalışsın, gündemimizin birinci maddesi olarak yine önümüzdedir.

"TÜRK AYDINI"NIN SEFALETİ

(7. sayfadan devam)

nizminde göreceği yerde Kürt halkının "milliyetçiliği"nde görmekte ısrarla diretiyor. Böylelikle de kendi bindiği dalı kesiyor.

Tipik Türk aydınının Türk şovenizmine bendeliğini, çoğu zaman olduğu gibi, "yurtseverlik" kavramıyla haklı göstermeye çalışması kadar da gülünç birşey olamaz. Mandacılığa, emperyalizm işbirlikçiliğine karşı olup da mandacı, emperyalist işbirlikçisi, Amerikancı siyasi iktidarın yönettiği devletin tüm şoven politikalarını tam bir sadakatle, hiç bir şüphe ve tereddüt göstermeksizin, gerici-faşist ve burjuva basının "bölücülük" avazalerine en üst perdeden katılarak onaylamak, desteklemek, haklı göstermek, yurtiçinde ve dışında heyecanla savunmak hiç de yurtseverlik değildir. Böylesi, düpedüz koyu Türk milliyetçiliği, yani ezen ulus milliyetçiliğidir. Ezilen ulusun halkına yurdunu sevme hakkını çok gören bir aydın kendisi de yursever olamaz. Eğer illâ öyle olduğunu iddia ediyorsa, yine yalan söylüyor ve yalanına kendi de inanıyor demektir.

Ne var ki, bütün bunlara rağmen, Türkiye'de aydının ve aydın sorumluluğunun geleceğinden umutsuzluğa, kötümserliğe kapılmak yersizdir. K.Evren faşizmi gibi gerici girişimler toplumda çelişkileri büsbütün, onlarca ayrıntıları ile su yüzüne çıkarıyor. Bu davranışların ve onların ardında yatan kavramların giderek berraklaşmasını beraberinde getiriyor. Gerçek ideolojik saplantıların –Türk milliyetçiliği, küçük burjuva Cuntacı radikalizmi, Atatürkçülük– gitgide ipliği pazara çıkıyor. Ve bugün Türkiye'de varlıklarını ve sorumluluklarını yapmadıklarıyla değil, yaptıklarıyla isbat eden, ve "tipik Türk aydını" olmayan çok sayıda aydın yakın geleceğin tipik Türkiye aydınının boy vermiş filizlerini yeşertiyor. Kimi zindanlarda devletin işkencesi ve zulmü altında doğru bildiği yoldan şaşmadan yüreğini ve politik bilincini pekiştiriyor. Kimi illegal mücadele koşullarında, faşizme boyun eğmemenin, diktatörlüğe hayır diyebilmenin onuruyla hayatını ve işini sürdürüyor: Fabrikada, tarlada, okulda, evlerde ve hayatın her kesiminde kitlelere yurt ve dünya gerçeklerini , yurtta ve dünyada emperyalizme, kapitalizme ve şovenizme karşı, demokrasi ve sosyalizm için kavganın gereğini açıklıyor, bilimin aydınlığını taşıyor. Kimi genç lise ya da üniversite öğrencisi olarak, kimi yetişkin bilim ve sanat adamı olarak, gözlerden ve gazete sutunlarından uzak da olsa hayatla ve bu ülkenin insanlarıyla haşır neşir, dünün ve bugünün gerçeklerini altmış yıllık kalp kemalist yorumlardan temizleyip arındırarak gün ışığına çıkarmaya, dünyayı değiştirmenin hizmetine sunmaya hazırlanıyor. Bunun için kendini daha çok bilimle, daha çok bilgiyle, daha çok bilinçle donatıyor.

Türkiye'nin siyaset, kültür, sanat hayatında, devrim mücadelesinde kendilerinin olan yeri bihakkın alacakları günler uzak değil.

Geleceğin tipik Türkiye aydınına selâm!

URUGUAY HALKI...

(Baştarafı 16. sayfada)

Geniş Cephe, güçlerin yeniden örgütlenmesi ve yeniden düzenlenmesi, iç birliğin sağlamlaştırılması, Uruguay içinde ve dışındaki eylemlerin koordine edilmesi yolunda sağlam adımlarla ilerlemektedir.

Önderliğimizin kararlarına uygun olarak Geniş Cephe, üye parti ve örgütlerin yasallaştırılması konusunda hiç bir taviz vermeyecek ve zayıf tavır almayacaktır. Geniş Cephenin yasallığının derhal tanınması ve General Liber Seregni ile diğer siyasi tutukluların serbest bırakılması işte değişmez hedeflerimiz budur.

Demokrasi mücadelesinde Uruguay halkı herşeyden önce şunları talep etmektedir:

1) 1967 Anayasasının temin ettiği demokratik ve sendikal özgürlüklerin garanti edilmesi ve Anayasaya aykırı tüm kararnamelerin kaldırılması;

2) Tüm siyasi tutukluların ve sürgünlerin, ayrıca sebebsiz işten çıkarmaların derhal sona erdilmesi;

3) Ulusal seçimlerin derhal yapılması; halk düşüncesini dile getirmiştir, şu halde, onların açıkça lanetlediği bir rejimi ayakta tutmanın herhangi bir açıklaması olamaz;

4) İktidarın, 1967 Anayasası haricinde kısıtlamasız ve tavizsiz olarak, sivil hükümete devredilmesi;

5) Bütün halkın işbirliği ile ülkeyi çöküntüden kurtaracak ve rejimin soygununa uğrayan toplum tabakalarını eski satın alma gücüne kavuşturacak bir sosyo-ekonomik politikanın derhal biçimlendirilmesi;

6) Üniversite özerkliğinin yeniden tanınması.

Bugünü değiştirme ve yarını kurma mücadelemizde çabalarımızı daha da yoğunlaştırmak, şimdi geçmişte hiç olmadığı kadar gereklidir.

"Misyonumuz ve görevimiz," diyor Liber Seregni, "yarını kurmaktır. Bunun kolay bir görev olduğunu söyleyerek kendimizi aldatmayalım. Tarihin her dönüm noktasında ehveni şer'i kuşku götürür bir 'güven'i, hiçbir yere varmayan orta yolu seçenler vardır. Ama kendisini tarihin kaprislerine kaptırmayan, onu yaratmaya kararlı kişiler de vardır. Bu kişiler olanaksızı olanaklı kılan ve bazı koşullarda geri çekilmenin ihanete eşit olduğunu gösterebilen insanlardır."

Uruguay halkı köle olarak yaşamaya hiçbir zaman rıza göstermeyecektir.

Faşizme karşı mücadele eden halkların deneyimlerini zaman zaman okurlarımıza aktarıyoruz. Aşağıda Uruguay Geniş Cephesi'nin bir açıklaması yer alıyor. Görüleceği gibi Uruguay Geniş Cephesi, Dimitrov'un ve III. Enternasyonal'in faşizme karşı birleşik cephe taktiklerine uygun bir çalışma sürdürmüş, faşizmden çıkarı olmayan en geniş çevrelerin etrafında birleşebilecekleri bir platform oluşturmuş. Proleter devrimi ile anti-faşist mücadeleyi birbirine karıştırmamış, bu yüzden de Uruguay halkının faşizme karşı yürüttüğü mücadele başarıyla ilerliyor. Okurlar Uruguay halkının, bizde K.Evren Cuntası'nın yaptığı gibi, kendisine Cunta tarafından dayatılan "anayasa"yı reddettiğini hatırlayacaklardır.

Uruguay Halkı Demokrasi İstiyor

Uruguay halkının diktatörlüğe karşı mücadele süreci dinamik birçimde gelişmektedir. Şimdi yeni ve özellikle önemli bir aşamaya gelinmiştir: Kitleler sokaklara dökülmekte ve "Şimdi özgürlük!" diye bağırmaktadırlar. Toplumun birbirinden çok farklı tabakaları bu unutulmaz eylemlerde yer almaktadırlar: Erkek, kadın, son derece farklı ideolojik, siyasi ve felsefi inançlara sahip, ama ülkeyi özgürlüğe kavuşturmak ve özgürlüklerine tekrar kavuşmak arzusuyla durmadan büyüyen ve güçlenen geniş bir harekette birleşmiş insanlar...

Sonuç olarak diktatörlük gittikçe daha fazla tecrit olmaktadır. Halk arasında destek bulamamakta ve tüm dünyadaki demokratik örgütler tarafından lanetlenmektedir.

Tüm siyasi güçlerin aldığı tavır, rejime karşı mücadelede görüşlerin geniş çapta birleştiğinin açık belirtisidir. Bazı farklılıkların yavaş yavaş üstesinden gelinmektedir. Ülkede tüm siyasi örgütlerin, eksiksiz olarak katılabilecekleri bir siyasi koordinasyon Platformunun yaratılması için gerekli koşullar ortaya çıkmıştır. Bu platform olayların muhasebesinin yapılmasını, fikir değiş tokuşu ve mücadele biçimi olanaklarının belirlenmesi için gereklidir. Ayrıca tüm siyasi örgütler eylemlerini sendikalar, sosyal örgütler ve öğrenci örgütleriyle koordine etmelidirler. Mücadelemizin daha etkin olması için tüm muhalif güçlerin eylemlerini koordine etmesi lazımdır.

Bugünün acil görevi, tarihin bu dönüm noktasında, tüm demokratik güçlerin koordine edilmesidir. Ancak bu görev, diktatörlüğün düşüşünden sonra da, demokratik sürecin gelişmesi ve büyük amacımız olan ülkenin ve ulusun yeniden inşasının başarılmasında bir garanti olarak, aynı derecede gereklidir.

Askeri rejim kitlesel ve barışçı protestolara, konuşma, toplantı ve örgütlenme özgürlüklerine şiddetle saldırarak, yeni tutuklamalar, davalar ve kısıtlamalar, siyasi tutuklulara insanlık dışı davranışlarla karşılık vermektedir.

Bu politikanın devamı halinde, ülke uçurumun kenarına gelecektir. Aynı zamanda, rejimin ulusa karşı ve halka karşı ikdisadi politikasının sosyal maliyeti durmadan artmaktadır. Bu politika, ulusal hayatın tüm cephelerini etkisi altına alan ve Uruguay ailelerinin çoğunluğunun yoksulluğa düşmesine yol açan ciddi bunalımın başlıca sebebidir.

Diktatörlüğün, 2 Ağustos'ta, muhalefetin büyümesini önlemek çabasıyla koyduğu aşırı kısıtlamalar amacına ulaşamamıştır. Siyasi faaliyetler hiçbir biçimde durmamış, ancak biçim değiştirmiştir. İlk kez, bütün siyasi örgütler ortak bir karara vararak ulusal protesto günü için çağrı yapmışlardır. Halkın katılımı tüm beklentilerin üstünde olmuştur. Barışçı bir tavır ve hayranlık uyandıran bir sağlamlık, disiplin ve canlılık içindeki Uruguay halkı, 25 Ağustos ve 25 Eylül'deki protesto günlerinde ve emekçilerin, öğrencilerin örgütlediği eylemlerde, demokrasi uğrundaki değişmez çabalarını bir kez daha göstermişlerdir.

Mücadelenin bu yeni aşamasında, Geniş Cephe, ülkenin siyasi hayatında kalıcı ve tartışmasız yeri olduğunu bir kez daha göstermiştir. Özgürlük mücadelesi içinde yaratılan cephe, kurulduğu zaman ilan ettiği program hedefleri ve yönergeleri doğrultusunda yapısını sağlamlaştırmış ve geliştirmiştir. Son olaylar Cep-

(Devamı 15. sayfada)

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 41 Duisburg 1 – F.Almanya, Fiyatı: 50 T.L